

Cre...
otti vi...
nikséges
megbizta
miniszter
dol...
onarak
gabona

szíást

zata ér...
delután...
A váne...
lesz...
il óráig
izottság...
s, hogy
k részt

cai

rös szá...
arest—
hergiol
zet ad...
ablakait
történt,
vezette
a nyo-

k

11-

5. A
deletet
fotta a
mánia
rusztus
fogják
bényt.

ban a
ebet. A
mpont-
szépen
termést
minősé-
napban
zó idő-
hama-
Hol-
ros és
A ta-
Ka-
mjatt
számi-
k átlá-
en ta-
és bur-
ak ki-
alószí-
Finn-
ab át-

rgyu:
ukuk:
zb L

25 "

10 "

16 Rt.
Baron
9-77.

Taxa postală
plătițe în num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hír-
defészek díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bányási
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertetlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jambor
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Matei Millo 10.

Ara 5 lej

Kedd, 1933 augusztus 8.

5693. ÉV
A B 16.

XVI. ÉV.
178 SZÁM.

Heine szobra

Egy kis résztili megmaradt és ezt is
valahogy el kellett intézni.
Likvidálni kellett ugyanis egy szobrot.
Ez a szobor Hamburgban állott, Heine
Henrik a németül író lírikus örökévaló-
ságát hirdette. A szobrot eltávolították,
érthetetlen, miért vártak vele mostanig.
Hiszen, ha a szobor képes lett volna rá,
már régen, vagyis mingyárt Hitler ural-
ma elején hátra fordított volna nekik. A
„Mein Testament” című versében ugy is
rendelkezett, hogy hátsó felének dombor-
ult folytatását nekik hagyatékozza.
Heine, aki az Atta Trollt ezt a hajha-
talan szatírát költötte korának Német-
országjára, szinte látnoki erővel tárja fel
a mai Németországot. Ezért a császárság
idejében nem kaphatótt szobrot Német-
országban, ellenben a boldogtalan Erzse-
bet császárné korfui kastélyának a tenger
felé néző részén emeltetett fehér márvány-
szobrot a költőnek. A köztársaság
megszüntelte és rehabilitálta Heine emé-
két Hamburgban.
Akkor ugyanis úgy látszott, hogy az el-
muljt század harmincadik és negyvenedik
éveinek és a későbbi évek marad ságának
végé. Heine bizonyára nem hitt benne, de
nem volt módja a tiltakozásra, minthogy
szegény Párizsban pihen a temetőben.
Most megbolygatták a szobrot. Ha tör-
ténetesen hazájában hal meg és otthon
temetik el, akkor bizonyára a sírját boly-
gatták volna meg.

Numerusz klauzusz a vállalatokról

A teherghiolai találkozónak, ugy lát-
szik, minden hivatalos éfólat ellenére
is megteremnek a gyümölcsei.
Theherghiolban a kormány állítólag
megegyezett az antiszemita diáksággal a
numerusz klauzuszban. Ez a numerusz
klauzusz nemcsak az egyetemekre, de
az állami és gazdasági élet minden ágára
kiterjedne.
A kormány éfólat, ugyanakkor azon-
ban már készül a törvényjavaslat az
egyetemekre szóló felvételi vizsgák meg-
szigorítására, ugyanakkor a legbrüsz-
kebb módon márol-holnapra leállítják a
külföldi diplomák nosztrifikálását, a
kétségbesés szélére sodorva a diplomás
emberek százait.
Aki pedig még ezek után is kétségben
lenne a kormány valódi szándékai felől,
annak el kell olvasnia Vaida miniszter-
elnök legújabb körlevelét, amelyet a
bankokhoz és vállalatokhoz intézett és
minden kétkelődése meg fog szűnni.
Ez már világos beszéd. A körlevélben
Vaida miniszterelnök felhívja a banko-
kat és iparvállalatokat, hogy az intellek-
tuális munkanélküliségre való tekintet-
tel legyenek figyelemmel a román több-
ség etnikai arányszámára a kisebbségi
alkalmazottakkal szemben. Ugyan e le-
vélben megemlíti Vaida miniszterelnök
azt is, hogy ezek a vállalatok eddig „bi-
zonyos” származású tisztviselőket előny-
ben részesítettek.
Nem állott még módunkban ellenőriz-
ni, vajjon ez a miniszterelnök levele csak-
ugyan autentikus-e, vagy sem. Tartunk
azonban tőle, hogy autentikus.
És ez szomorú perspektívákat nyújt a
romániai zsidóság jövője számára. Mert
egy demokratikus kormány miniszterel-
nökének éppen fordítva kellene feltennie
a kérdést: Miért zárna ki bizonyos szár-
mazású tisztviselőket az állami, megyei
és városi hivatalokból, az állam által
fenntartott vállalatokból, a hadseregből,
az igazságszolgáltatásból, miért nem tud-
nak ezek a bizonyos származású tisztvi-
selők máshol elhelyezkedni, mint a ma-
gánvállalatok egyre szűkebb lehetőségei
között mozgó irodáiban?
Miért nem kaptak ezek a bizonyos
származású emberek földet a földosztás-
nál és miért nem terem számukra sehol
máshol fű, csak azoknál a vállalatoknál,
amelyeknek élen ugyancsak bizonyos
származású emberek állanak?
Ha mindezeket a kérdéseket feltenne
Vaida miniszterelnök ur, akkor meg is
találna a választ rá, hogy miért vannak
egy vállalatoknál nagyobb számban
azok a bizonyos származású tisztviselők.

Készen áll a hatalmak Németországhoz inté- zendő demarsa,

melyben Ausztria szuverénitására hívják fel a kormányt. Még nem történt meg a diplomáciai lépés Berlinben, de ma, vagy holnap megtörténik. Kíváncsian várják Olaszország magatartását

Párizs, augusztus 7. Egyes párizsi saj-
tóorganumok azt a hírt közlik, hogy a
hatalmak diplomáciai lépése Berlinben
már megtörtént. A hírrel szemben beava-
tott helyen megállapítják, hogy a jegyzék
átnyújtása Berlinben csak a köznapok-
ban fog bekövetkezni. Bizonyosra vehető
hogy az angol és a francia nagykövetek
külön-külön fognak megjelenni Neurath
báró német birodalmi külügyminiszternél
kormányaik egymáshoz hasonló tartalmu
jegyzékeik átnyújtása céljából. A szó-
veget a két kormány közös megegyezéssel
állapította meg.
Politikai körökben érdeklődéssel fi-
gyelik, milyen lesz Olaszország ma-
gatartása

Párizsban meg vannak győződve afelől,
hogy ha az olasz kormány el is tekint
külön írásbeli jegyzékben Berlinhez jut
tatásától, ez nem azt jelenti, hogy olasz
részről mindennemű felszólalást és aján-
lást mellőztek. A hatalmak jegyzékének
hangja — Párizsban elterjedt hírek sze-
rint — barátságos, de határozott. Leg-
újabb esti jelentés azt közli, hogy a ha-
talmak jegyzékét ma adják át a német
külügyminisztériumban.

Francia beavatott politikai helyen ugy
hírik, hogy a hatalmak Németországhoz
intézendő jegyzéke

figyelmzettini kívánja a németeket
a békeszerződés, Ausztria függet-
lenségét biztosító szakaszaira
és rámutat arra, hogy az utóbbi hetek
eseményei sértik azokat a kötelezettsége-
ket is, amelyeket a birodalom kormánya
a négyhatalmi szerződésben vállalt.

Egyidejűleg a francia sajtó éles han-
gon támadja Németországot az Ausztria
ügyeibe való beavatkozás miatt. Diplomá-
ciai körökből származó értesülések sze-
rint az angol jegyzék fel fogja hívni Né-
metországot arra, hogy vizsgálja Ausztri-
ával békes uton rendezze, mert különben
az ügy a Népszöveget fogja foglalkoz-
tatni.

A Times hangoztatja, a Németország-
hoz intézendő jegyzékkel kapcsolatban,
hogy annak gerince a versaillesi békeszer-
ződés 80-ik szakaszára való hivatkozás
lesz, amelyben Németország kötelezi ma-
gát Ausztria szuverénitásának tisztelet-
ben tartására.

Dollfuss újra Rómába megy
Bécs, augusztus 7. A lapok értesülései

Arra persze Vaida miniszterelnök ur
nem gondol, hogy mit csináljanak ezek
a bizonyos származású tisztviselők, ame-
lyeknek nagyrésze már ma is állásnél-
kül kóborol a nagyvárosok utcáin. Hát
ezek már nem fiai ennek a hazának?
Ezeknek éhen kell pusztulniuk?

szerint Mussolini meghívására Dollfuss
a köznapokban újra az olasz fővárosba
utazik, hogy politikai megbeszéléseket
folytasson az olasz kormányelnökkel. Ez
zel kapcsolatban a bécsi távirati iroda
ugy értesült, hogy Dollfuss római utjá-
nak időpontját még nem állapították
meg.

Párizsi lapok jelentései szerint Doll-
fuss kancellár bejelentette a francia kor-
málynak, hogy tizennyolcezer főnyi se-
gédrendőrséget szervez az ausztriai nem-
zeti szocialista mozgalom leküzdésére.
Ennek a segédrendőrségnek tisztára ka-
tonai jellege lesz és a szervezet a hadügy
minisztériumnak lesz alárendelve.

Hir szerint a francia kormány Angliá-
val és kisantanttal folytatott eszmecsere
után hozzájárulását adta a tervhez.

A bécsi déli lapok közlik az osztrák
nemzeti szocialisták kormánylistáját. Ezt
a listát a horogkeresztesek most leleple-
zett bécsi propaganda központjában talá-
ták meg. Ha Ausztriában uralomra jutot-
tak volna a hitleristák, az osztrák kor-
mány a következőképpen alakult volna
meg:

Kancellár: Prokseh, a nemzeti szo-
cialista párt ausztriai tagozatának
volt országos vezetője, aki ézidősze-
rint Münchenben tartózkodik, propa-
gandaminiszter: Freuenfeld, a bécsi
kerület nemzeti szocialista párt cso-
portvezetője, igazságügyminiszter:
dr. Redl ügyvéd, közbiztonsági és
hadügyminiszter: dr. Brandl, volt
bécsi rendőrfőnök

sajtófőnök: Schepki, a berlini Scherill-la-
pok bécsi tudósítója, akit mint ismeretes,
pénteken tartóztatott le a bécsi rendőrség.
Ausztria birodalmi helytartója: Bard-
dolf Károly dr. altábornagy, Ferenc Fer-
dinánd volt adutánsa lett volna, akiről
a bécsi lapok nemrégiben azt írták, hogy
nagyszabású valutásibólással gyanúsít-
ják.

A német nációk tiltakoznak
A bécsi német követ megjelent a szó-
vetségi kancellári hivatalban és tiltako-
zott Schepki és a többi német újságíró
letartóztatása ellen és követelte valamely
nyitók azonnali szabadonbocsátását.

A Reichpost jelentése szerint a letar-
tózott hitlerista újságírókat ki fogják
utasítani. A Reichpost arról is hírt ad,
hogy a bécsi rendőrség új titkos hitlerista
puceszközpontot leplezett le.

Vaida miniszterelnök körlevele, amely
nyíven csakugyan megfelel a valóságnak,
halálos ítéletet jelent sok-sok ezer beesü-
letesen dolgozó zsidó tisztviselőnek.

Ezt a halálos ítéletet azonban megfel-
lebbezzük az ország és az egész emberi-
ség ítélőszékénél.

SCHWARTZ MENYHÉRTNÉ
orth. zsidó leánynevelőintézete internátusa
Oradea, a város legszebb helyén, minden iskolához közel, Str. Ep. Ciorogariu
(Uri u.) 8. Hat éves multja teljes garanciát nyújt a szülőknek leánygyermekük
elhelyezésére. A rossz viszonyokra való tekintettel
havi 1400 leiért
lakást, 5-szöri bő és tápláló ellátást, korrepetálást — leckére való előkészítést —
kísérletet az iskolába és vissza, állandó tanárnői felügyeletet és német órat ad.
Zsidó leány elemi, gimnázium, társulati kereskedelmi és az összes váradi iskolá-
kat látogató leánygyermek: legalkalmasabban itt nyerhetnek elhelyezkedést. —
Parkírozott, szép, tágas udvar, higiénikus termek. — Zenei kiképzés. — Idegen
nyelvek. — Külön angol és héber nyelv tanfolyam. — Szabásati és varrótanfo-
lyam. — Kitűnő referenciák! — Prospektus. — I. gimnáziumba készülő gyerme-
kek jelentkezése iskolai helyszüke miatt sürgős.

VILÁG TÜKRE

Lloyd George ante portas

Lloyd George a napokban tette köz-
zé újabb memoárjait. Az emlékiratok
természetrajzhoz tartozik, hogy va-
laki vagy azért írja meg őket, mert
ki akar kapcsolódni az aktív életből
és azon igyekszik, hogy másokkal is
közölje életének kvintesszenciáját. Ez-
zel ugyszólván lezárja életét, már
amennyire az a nyilvánosság elé tar-
tozik. A legtöbb memoár ilyen termé-
szeti. De vannak, akik azért adják
ki emlékirataikat, hogy azok további
munkásságukban segítsék, hogy meg-
mutassák főleg a szerző számára azt
az irányvonalat, amelyen folytatni
akarják további aktivitásukat.

Ehhez a második kategóriához tar-
tozik Lloyd George emlékirata. Lloyd
George minden politikai és publicisz-
tikai megnyilvánulásából az látszik,
hogy egyáltalában nem gondol a visz-
szavonulásra. Az alsóházban legutóbb
megtartott nagy beszédélj éppen az
derül ki, hogy új, erőteljes nemzeti
kormány vezetőjeként ajánlközött. Eb-
ből a beszédéből egyuttal kiderült az
is, hogy az eddigi angol liberális párt
teljesen megingott. Ó maga sem hiszik
már a liberálisizmusban. Lehanyatlott
történelembé való politikai áramlat-
nak tekintti. A férfi „aki a háborút
megnyerte”, azt mondja, hogy a libe-
ralizmus már Amerikában is csak ide-
ig-öréig tarthatja magát, a szabadker-
eskedelmet nem lehet fenntartani,
erőteljes védelmet követel a mezőgaz-
daság számára. Azt akarja, hogy az
állam nagy pénzből támogatásokkal
álljon a mezőgazdaság mellé és fej-
lessze. Kétkelkedik abban, vajjon az in-
diai problémát meg lehet-e konferen-
ciákkal oldani. Egy új Lyovyd George
áll előttünk, aki egy évvel azután,
hogy Macdonald-Baldwin kormányát
elesen támadta, a munkáspárt és a li-
berálisok választási paktumát követelt
te és aki a szabadkereskedelem mellett
tett hitvallást, egészen más orientá-
ciót keres.

A memoárok szerint a konzervatív
pártban főleg az indiai kérdés miatt
támadt az igaz nagy elégületlenség. A
kormány több alkalommal került vál-
ságos helyzetbe. Legkrízisebb helyzet
az volt, amikor a kormány az amugy
is mesterségesen fenntartott költségve-
tési egyensúlyt meg akarta zavarni
azzal, hogy kidolgozott egy hatalmas
munkaprogramot a munkanélküliség
leküzdésére. Ezt az alkalmat akarták
kiaknázni a konzervatívok. A tervnek
ugyanis nemcsak a konzervatív tá-
borban voltak ellenzői, hanem a mi-
niszterelnök hívei között is. Churchill
egyedül akarja pártja számára a ha-
talmat. Az intrikák zajlása megindult
Erre jött Lloyd George parlamenti be-
szédével és memoárjaival és felveti
a kérdést: szükséges-e a birodalom
nak egy erősebb férfura? Ha igen,
akkor itt van...

Ott legérdekesebb a memoár, ahol
Lloyd George felveti a kérdést: kinek
legyen döntő szava a háboruban: a
tábornokoknak, vagy az államférfiak-
nak? A központi hatalmak ugy dön-
töttek, hogy a tábornokoknak legyen
a legtöbb és leghatásosabb beleszóla-
suk. Az eredmény ismeretes. Am, ha
a szövetséges hatalmak hadviselésé-
ben végeredményében a politikusok —
Clemenceau, Lloyd George — mondo-
ták az utolsó szót, nem szabad elfelej-
tteni, hogy ott sem mingyárt az elején
volt ez így. Keserű belső harcok, min-
denekfölött pedig a központi hatal-
mak első sikerei döntötték el a kér-
dést, vajjon katonai egyéniségek, vagy
pedig politikusok irányítsák a hábo-
rut. Csak miután az antant generáli-
sai nem bizonyultak veretleneknek,
csak azután adták át Franciaország-
ban és Angliában a legfelsőbb katonai

METALLUXTisztítópor
Hig. szappan

Utánozhatatlan!

Néklözhetetlen!

irányítást is a két államférfiúnak. Asquith is fellendülhetett volna ebbe a pozícióba, de az országban úgy érezték, hogy hiányzik belőle a szükséges százszázalékos erő és tekintély. Mire egy parlamenti palotaforrádalom megfosztotta őt hatalmától és Lloyd George került helyébe.

Ezek a belső harcok és Lloyd George győzelmének körülményei a legérdekesebb részletei ennek az emlékiratnak. A politikai világosan kimutatja, hogy a tábornokok még a saját munkakerületükben is milyen nehézkesek, mennyire konzervatívok a hadviselésben, holott az ellenség módszereit kellene hozzáigazítani. Megírja például a jellemző és újszerű dolgot, hogy Kirchener kacagott, amikor Lloyd George azt akarta, hogy tankokat vigyenek a nyugati hadszíntérre. Nem tudta megérteni, miért kelljen nehéz ágyukat kivinni a hadszíntérre, holott ezek eddig csakis várostromoknál váltak be. Nem értette, miért pazaroltak el annyi municiót, amikor hadgyűmizter lett, a háborúban operáló generálisok már nem is voltak a hatalomban.

Lloyd George elmondja, hogy népszerűségét nem is annyira politikai működésének köszönheti, mint inkább intuíciójának. 1914 augusztusában ugyanis, amikor mindenki arról beszélt, hogy néhány hónap alatt elintézik és likvidálják a háborút, ő legelőször hároméves háborúról beszélt. Az angol minisztertanács a háboru elején azt sem tudta, hogy French, a főparancsnok a haditanácsban ellene volt, hogy a kis angol hadsereget a belga határra küldjék. Ehelyett azt ajánlotta, hogy Antwerpenben kell partra szállítani az angol csapatokat, Lloyd George alatt azután ez is megváltozott.

Az emlékiratokban Lloyd George megemlékezik természetesen közvetlen barátairól is, de nem feledkezik meg ellenfeleiről sem. Legkedvezőtlenebbül lord Greyről ír. Lehet, hogy azért, mert Grey a háborút követő években gyakran és élesen támadta Lloyd Georget. Annyi azonban tény, hogy a liberális párt balszárnya jóval a háboru előtt szinte megvetően nyilatkozott Greyről, aki Középeurópában kapott népszerűsége a háboru vége felé, amikor a semleges országok fővárosaiiban azt mondták, hogy Grey és Asquith méltányos békének a szószólói, míg Lloyd George, a háboru ördöge, Grey a memoáríró szerint intelligens, de nincs sem energiája, sem eredetisége. Hiányzik belőle az, amire minden államférfiúnak nagy szüksége van: a nyelvtudás. Mindössze angolul tud és azt sem különösen jól. Nem öndicséret képpen mondja Lloyd George, hogy az országnak valósággal szerencséje volt, hogy a háboru kitörésekor ő volt a pénzügyminiszter. Abban az évben, júliusban még nem készült el a költségvetés. Nagyon ingadozó is volt az egész ügy, amikor jött a hadüzenet. Ha nem ő ül a pénzügyminiszteri székben, bizonyos, hogy pénzügyi pánik tör ki és számos nagybank összeomlik.

Igy emlékszik meg erről a momentumról:

„A City néhány vezetőférfiát annyi ra kétségbe ejtették a fenyegető nagy veszedelmek, hogy gondolkozní sem tudtak már. Ösztönök, amely nagyobb tranzakciók lebonyolításában eddig mindig kitűnőnek és biztosnak bizonyult, összekuszálódott. Nem is csoda, hiszen a Citynek e vagyonos férfiai, akik olyan biztosnak érezték maguk alatt a talajt, mintha mindenük sziklára épült volna, a hadüzenet híre azt hitték, hogy egy bomba darabokra tépte minden vagyonukat.”

Lloyd George nem szentimentális politikus, nem is szerénykedő. Megmondja emlékiratai elején, hogy mi a célja. A cél ismét hatalomra jutni és irányítani Anglia sorsát, amely ma alapjában nemcsak Angolország boldogságát, vagy baját jelenti, hanem az egész világot. Lloyd George politikája nem merev, elasztikus. Lloyd George kitűnő szeme és biztos politikai érzéke bizonyára használna a birodalomnak és az egész világnak.

Ujabb terror-hullám Németországban**Régi náci „gárdistákat” is kivégeznek**

Gyűjtőtáborba viszik a Reichsrat volt elnökét. Már a diploomatákat is meneszti. Szenzációs leleplezések a náci propagandapénzeinek eredetéről

Bécs, augusztus 7. Berlinből érkező információk szerint a németországi terror nemcsak, hogy nem lanyhult el, hanem méreteiben egyre növekedik. A nemzeti szocialisták terrorját indokolja az a körülmény, hogy az uralmukat kritizáló sajtótermékek óriási arányban vannak elterjedve az országban. Nem lehet tudni természetesen, hogy készülnek ezek a földalatti röpiratok és újságok: a külföldön, vagy titkos nyomdákban a birodalom területén. Annyi bizonyos, hogy soha — még a politikai demokrácia idején sem — volt annyi szocialista és kommunista és radikális baloldali újság és röpirat elterjedve Németországban, mint most.

Emlékeztetnek ezek az állapotok a bismarcki időkre, amikor tudvalevőleg külön szocialista törvénnyel akarták megfojtani a munkásmozgalmak minden megnyilvánulását. Mint akkor, most is olyan körökben terjesztik a kormányellenes propaganda iratokat, amelyekről egyáltalában nem lehetett feltételezni, hogy szembeálljanak a hatalommal.

Két kivégzés

A napokban két rohamosztagos náci végeztek ki. Az egyik 1926 óta állott nemzeti szocialista szolgálatban, a másik 1929-ben lépett a pártba. Mind a kettő „régí gárdista” volt, akiket azonban tíz nappal ezelőtt azon kaptak rajta, hogy Berlin-Neuköllnben kommunista röpiratokat osztogattak. A titkos államrendőrség mellé beszervezett ugynevezett gyorsbíróóság ítélt kezett kettőjük felett július 29-én. A tárgyaláson megjelent a kormány képviselője is, aki az ítélet kihirdetése után felállt és kijelentette, hogy a kormány nem kíván élni a kegyelmezés jogával. A két katonát a sonnenbergi fegyház udvarán az ítélet estéjén sortűzzel kivégezték. A sortűz nem Reichswehr-tisz, hanem a nemzeti szocialista Sturmstaffel egyik parancsnoka vezényelte.

Loebet internálták

A terror, amelynek alapja mindig a rettegés, egyik legújabb „vívmanva”, hogy most már a legmérsékletesebb szociáldemokratákat is ártalmatlanná igyekeznek tenni. Paul Loeb, volt birodalmi gyűlési képviselő és elnök, a szociáldemokrata párt gazdasági intézőjét, egykor Németország kancellárját, mint ismeretes, letartóztatták olyan ürügy alatt, hogy illegális módon szerzett vagyon magának. A náci főleg azért tartóztatták le, hogy kipróbálják belőle azt, hogy a szociáldemokraták pártvagyonát hogyan rejtették. Uglátszik, hogy a Reichstag volt elnökétől nem lehetett vallo, másokat kicsikarni, mire Hitlerék úgy határoztak, hogy a szociáldemokrata pártnak ezt a kiválóságát koncentrációs táborba szállítják.

Másik érdekes tünete a terrornak, hogy a berlini rendőrfőnökség rendeltetett adott ki, amely szerint a kommunista akcióknál a karhatalom azonnal használhatja fegyverét, ami azt jelenti, hogy a kommunistákat a legkisebb gyanúknak alapján a helyszínen le lehet teríteni. Az egyes városok rendőrfőnökei pedig az egyre erősödő földalatti kommunista agitáció letörésére elrendelte, hogy a rejtekhelyeken tartózkodó kommunisták helyett őrizetbe kell venni azoknak hozzátartozóit. Nem valószínű ugyan, hogy ezzel a eljárással elő fogják tudni csalni a földalatti

dolgozó kommunistákat, egy azonban bizonyos, hogy erre a terrorra nem lesz a kommunistáknak más válaszuk, minthogy még nagyobb illegális munkát fejtsenek ki.

Üzletek Oroszországgal?

Berlin, augusztus 7. Hitler tegnap Neurath báró, birodalmi külügyminiszterrel tárgyalást kezdett arról, hogy ki legyen Németország moszkvai követe. Eddig Dirschen töltötte be ezt az állást, akit azonban fel akarnak cserélni Nadolnyval, aki — mint az Uj Kelet jelentette — a legösszegebb embere Németországnak Moszkvában. Hitlerék tehát a legnagyobb szocialis-

Kik adták össze a náci-pénzeket?

London, augusztus 7. Johannes Steel, egykor Hitler Adolf fegyvertársai közé tartozott, de a hatalom átvételekor összekülönbözött a nációkkal és Londonba menekült. Steel a napokban jelentette meg a hitleri mozgalom kulisszatitkait eláruló könyvét. Mindenekelőtt a mozgalom pénzforrásairól beszél Steel.

350 millió márka

„Öt év alatt — írja — kerekén 350 millió márkát szedtek össze. Bizonyos, hogy ezt a pénzt a maga egészében nem a vagyontát veszített német középosztály adta, sem a munkanélküliek nagy táborára, sem a diákok, sem a professzorok — a hitlerizmusnak eme erősségei. Hitler propagandapénzeit Goebbels segítségével hajtotta fel. Goebbels ebben igen jó szervezőnek bizonyult. Ágensket szerztek, akik bejárták Németország városait, sőt falvait is és propaganda célokra szedték össze a pénzeket. Nem egy — magát nem zetinek valló — zsidó gyáros, vagy nagykereskedő adott pénzt nekik. Ügynökök, akik angolul beszéltek, kiküldte Angliába de ott az országban magában is keresett ügyes ágensket. Természetesen akadtak, akik a reakciós köröket meg tudták nyerni a kampóskereszt számára. Svédországban, az Egyesült Államokban, Franciaországban, Magyarországon és Itáliában évről-évre dolgoztak az ügynökök, megfelelő provízió és költségmegtérítés ellenében.

Dr. Schacht, a főügymök

Az ügynökök azonban egyúttal bizalmi emberei voltak a pártnak. A legfőbb ágens dr. Schacht volt, a birodalmi bank kormányzója. Mellette működtek: Arnold Rechberg, a politizáló nagyiparos, továbbá Alfréd Rosenberg, a német-orosz, aki nek származása még mindig tisztázatlan, a skót Georg Bell, aki a háboru után naturalizáltatta magát Németországban és akit Kufstein mellett Hitler emberei meggyilkoltak attól való félelmükben, hogy a külföldön sok mindent el fog árulni a párt titkaiból, többek között azt is, hogy a Reichsrat épületét kik gyűjtötták fel és milyen célokból. És végül Goering, a ki szintén nem német származása, hanem skandináv.

Az ügynöki kart Goebbels fizette, aki-ről azt hitték, hogy nemcsak jó szervező, hanem jó gazda is és tud takarékoskodni a pénzzel. Az amerikai ügynököket dr. Schacht oktatta ki. Valóságos kurzusokat tartott nekik: megmagyarázta, hogy milyen érveket kell felsorakoztatni, amikor a hitleri mozgalom támogatását kérik. Legfőbb érv az volt, hogy a nemzeti szocialisták, mielőtt uralomra kerülnek, azonnal biztosítják Németország fi-

ta ellenes terror közepette is újra Oroszország felé szeretnének orientálódni, főképpen gazdasági okokból. Az újabb orosz diplomáciai sikerek ugyanis lehetővé teszik Oroszország számára azt, hogy nagy kölcsönöket kapnak a franciáktól, amiknek segítségével újabb óriási géprendeléseket eszközölhetnek a külföldön. Németország tehát azt szeretné, hogy legalább is annyi megrendelést kapjon a német nagyipar, mint régebben, amire azonban aligha van kilátás. Az oroszok inkább Csehszlovákiából, Lengyelországból és Ausztriából, főleg azonban Angliából és Amerikából akarják szükségleteiket fedezni.

zetési képességeit. Az eredmény néhány millió dollár volt.

A „nehéz ügyük”

Morgan egy alkalommal 50 ezer dollárt adott, amikor aztán jelentették neki, hogy a pénz elfogyott, annyit már nem tudtak „kivágni” belőle, de másodízben is szép összeget kaptak: 35 ezer dollárt. Onánla nem annyira a birodalom várható fizetőképessége volt az érv, hanem az, hogy a nemzeti szocializmus teljesen letört a kommunizmust és akkor nem kell tartani Európá bolsevizálásától, ami könynyen átcsaphat Amerikára.

Egy Morgannál is nagyobb összeget adott a General Motor amerikai autógyár amely 1928-ban a német Opel-művekkel akart egyesülni. A nagy adakozók közé tartozott Henry Ford, aki akkor még antiszemitizmusban utazott. Volt egy lapja is — Dearborn Independent — amelyet tudvalevőleg az amerikai kormány beszüntetett. Ekkor Ford a lap néhány antiszemita cikkét lefordíttatta németre és határozott hozzájárulásával Ford és Hitler neve egymás mellé került ezen a brosúrán. Hogy mennyire szívgye volt Fordnak ez a dolog, arra legjellemzőbb, hogy a terjesztésére a német nemzeti szocialistáknak egy 40 ezer dolláros csekkel küldött. Ugyanakkor Ferdinand herceg, a német extrónörökös fia nyilvánosan meg akarta bélyegezni Fordot, aki-nek azonban sikerült ezt a konfliktust elintéznie. Ma Ferdinand herceg Fordnak az alkalmazottja.

A leleplező Stel közli könyvében, hogy a legnagyobb szubvenciókat a nemzetközi felszerelési cégek folyósították. Ezek küldték jórészt a 400 ezer hitlerista uniformisra és fegyverkezésre szolgáló nagy pénzeket. Ivar Kreuger és egy svéd társulat, amely az esseni Krupp céggel közel áll, hatalmas összegeket küldött. Lengyelországból nemesak ott élő németektől jöttek nagy pénzek, hanem a ientvel nagyiparosoktól is, akiknél szintén azzal lehetett érvélni, hogy Németországban le kell törni a bolsevizmust, amely uralomrajutása esetén átpántá lódhatik Lengyelországba.

Stell könyvének későbbi fejezeteiben ismerteti a felfegyverzett „segédrendőrség” szervezetét, továbbá a titkos államrendőrséget, amelynek az a feladata, hogy minden neki gyanus telefonbeszélgetést kihallgasson, felbontja a leveleket, az emberek magánélete után nyomoz és amely az utóbbi napokban az emberek százait kergette öngyilkosságba. Steel meggyőződése egyébként, hogy Hitler az események téltre, de legkésőbb tavaszra háboruba fogják sodorni. A szükségmunkákat ugyanis javarészbén kint a mezőn bonyolítják le. Az embereket azonban tovább is foglalkoztatni kell, nehogy fellázadjanak. Hitlerék régi terve szerint ezeket a bitleri titkos hadseregbe fogják besorozni. A radikális barnainges náci elgütelenség egyre növekvőben van és hiába neveztek ki Thyssent gazdasági diktátornak, az eseményekkel ő sem fog tudni megbirkózni.

Kreuger gyufakirály szerelmel, Ingeborg Eberth rendkívül közvetlenül megírt könyvei Ivar Kreugerről, amelyen keresztül bepillantathatunk e szenális pénzembernek, vagy kalandornak felfokozott szerelmi életébe és gyönyörűségeibe. A könyv kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára csak 57 lej.

Alapítva 1929.

Alapítva 1929.

Nagyváradl Zsidó Fuinternátus

Oradea, Strada Delevrancea (Ritók Zs. u.) 17.

Igazgató: Szilágyi Adolf liceumi tanár.

Felvez kereskedelmi iskolába, liceumba és gimnáziumba járó növendékeket. Ára nem magasabbak a privát háznál kért díjnál. A növendékek szaktanárak által nyernek előkészítést, Komoly érdeklődőknek prospektust küld.

Berlin, európai egyik legés radikál tette a goszlávia számüzeté egy, mi többi kivé álláspontj Az ultr már egy csakugy, ita érteb egyformán faragott a legújabb goszláviát ran beszáról, amit váltott ki már egy rejlő konz levonja az állott a val.

Az érde ző nyilatko — Az a — mondja sem kísere a vallási lamomat. l kái szellem csodálkozoz ifju évek félve voltak az ifjúk hogy így v érzem, hog tisztult z den vonat hazafi vo Engem a ágyuk körü a háboru gyalogságh legelső csa colni. Kés keserű kí is besorozt táborába.

A tö emberis társadalmá nek megny nék jellegé nem tagadh nem határo a vér szeri letekben, régen megs alakulásába hanem a r ciónk adottsá repet, Az é logikus m eméletének let eléggé az emberisé

Szo — A zsi joguk megv megalkossá sok egyéb a kón felül m kik a törté — Hangs nem a nacio mert hizsem szocializmus kat gyökere — Mi a röl?

Attól t hetnek, ha idejükben ne ti kialakulás lyes magatá ott sem abs a tulzott sov — Nagy f do-arab köze együttműkö két csoporto harmadik it figyelmen ki folyamathat mák. Viszont rók központi Deutscher B mely mindig

Ernst Toller hitvallása Palesztina és a cionizmus mellett

„Nem az a meggyőződés állandó, amely az agyban és a fejben honol, hanem az, ami a szívben lakozik“

Berlin, augusztus 7. Ernst Tollert, az európai fiatal író és publicista gárda egyik legkiválóbb tollforgatóját, aki zsidó és radikális is, természetesen hontalanná tette a Hitler-rezsim. Toller azóta Jugoszlávia vendégszeretét élvezte és a száműzetés keserves napjaiban ő is éppúgy, mint a német-zsidó szellemi élet többi kiválósága revízió alá vette korábbi álláspontját a zsidókérdésben.

Az ultrapatrióta német zsidó tudósok, csakugy, mint a szocializmus kozmopolita értelmezésére hajló Ernst Tollerből egyformán pozitív zsidót, sőt cionistát faragott a Harmadik Birodalom. Toller legújabb nyilatkozatában, amelyet Jugoszláviában adott a sajtó részére, bátran beszámol arról a pszichikai változsról, amit a hitlerizmus uralomrajtása váltott ki beléle és ebből a nyilatkozatból már egy csak az hiányzik, hogy a benne rejlő konzekvenciát gyakorlati módon is levonja az a Toller, aki eddig szemben állott a zsidó nép reneszánszmozgalmával.

Az érdekes és rendkívüli módon jellemző nyilatkozatot itt adjuk:

„Német hazafi voltam!“

— Az anyám nagyon jámbor zsidónő — mondja Toller. — Ennek dacára sohasem kísérelte meg, hogy elfojtsa bennem a vallási szélsőségek elleni harcos hajlamomat. Mentem minden szélsőséges vallási szelleműtől telt el gyermekkorom. Ne esodálkozzék azon, ha azt mondom, hogy ifjú éveimben olyan kis „antiszemita“ fiú voltam. Nem tudom okát adni ennek az ifjúkorbeli mentalitásnak, de tény, hogy így volt. Am az idő múlásával úgy érzem, hogy egyre jobban közeledek a tisztult zsidó felfogáshoz az élet minden vonatkozásában. Egyebekben német hazafi voltam és a katonaságnál tüzei. Engem azonban nem elégtett ki az ágyuk körüli szolgálat, hanem mingyárt a háború kezdetén beosztást kértem a gralogsghoz, hogy alkalmam legyen a legelső csatában német hazámért harcolni. Később aztán sorjában jöttek a keserű kiábrándulások, amelyek végtére is besorozták az emberi jogokért küzdők táborába.

„Nem hiszek a fajelméletben“

— A történelmi momentumok semmi egyebek, mint bizonyos korok bizonyos társadalmi részéről az anyagi érdekek megnyilatkozásai. A nemzet, mint a nép jellegének és kultúrájának kifejezője nem tagadhatja meg magát. Ugyancsak nem határozható meg a nemzetiség sem a vér szerint. Én nem hiszek a fajelméletben, mert abszolút tiszta faj már régen megszűnt lenni. Hiszen a fajok kialakulásában nem a biológiai folyamat, hanem a mindenkori történelmi formációk adottságai játszották az alakító szerepet. Az én véleményem szerint nincsen logikus magyarázata és alapja a vér emléttének és hogy ez a lehetetlen elmélet eléggé nem kártható rákfenéje az emberiség korporációjának.

Szocializmus és Palesztinakerdés

— A zsidók szükségét érzik, minden joguk megvan hozzá, hogy Palesztinában megalkossák nemzeti államukat. Ehhez sok egyéb adottságon és kedvező tényezőkön felül megdönthetetlen jogot ad nekik a történelmi szent igazság.

— Hangsúlyozom, hogy és mindezeket nem a nacionalizmus prizmáján át nézem mert hiszem és vallom, hogy egyedül a szocializmus képes a nemzeti problémákat gyökeresen megoldani.

— Mi a véleménye Palesztina jövőjéről?

— Attól tartok, hogy ott is bajok lehetnek, ha bizonyos körülményeket még idejűkben nem rendeznek. A jövő mikénti kialakulása a zsidók céltudatos és helyes magatartásától függ. A biztonság ott sem abszolút. Veszély rejlik ott is a tulzolt sovínizmusban.

— Nagy fontosságot tulajdonítok a zsidó-arab közeledésnek és a lehető szoros együttműködésnek, mert enélkül ezt a két csoportot meglepetések érhetik egy harmadik irányból. Nem lehet ugyanis figyelmen kívül hagyni a keleti népeknek folyamatosan levő felszabadulási mozgalmát. Viszont a zsidóvallású német polgárok központi egyesülete (Centralverein Deutscher Bürger Jüdischen Glaubens), mely mindig struce-politikát folytatott

és megtagadta a zsidóság legnagyobb fiait is, ma már romhalmaz. Az asszimilánsok, a hasonlók, a koponyagerincű megalkuvók jellege a német szovinizmus volt, amely leginkább avval tetszelgett magának, hogy majmolták és zurpálták a német prepotencia és speciális barbárság külső megnyilatkozási formáit: színek, kokárdák, jelvények, vivás, párba-jozás és így tovább. Szóval: becsapták önmagukat. Az asszimilánsok ma vergődő hajótöröttek.

— Milyen mérvben volt a zsidóknak részvéte a német kultúrában?

— Igen nagy mérvben. Messze túl a százalékos számarányon. Németország ösz lakosságának 1 százaléka zsidó volt és a 12 Nobel díjas kitüntetett között nyolc zsidó van. Tendenciózan váltolan az a beállítás, hogy a sajtó, színház és általában az intellektuális foglalkozások teljesen zsidó kezekben voltak. Egy 70 millió lakosságú államról 1 százalék zsidó elm mellett ilyet hirdetni és a világgal elhívtetni akarni, élénken rávilágít a Hitler Göring Göbbels-trió mentalításra. Erősen

nagyítva, bár annyi igaz ebből, hogy Berlin városában a számarányban csekély eltulodás volt tapasztalható a zsidó intel lektuelek javára, de sehol máshol az egész országban. Ma a német zsidóság a legtöbb pályán csak százalékos arányban egyes pályákon pedig egyáltalán nem helyezkedhet el. Bezzeg mikor arról volt szó, hogy gyerünk a háboruba, és áldozunk vérrrel és vagyonnal az utópisztikus német ideológia oltárán, akkor a „százalékos arány“ elvét az árja teória nagyobb dícsőségére, arepirulás nélkül szegre akasztották.

„Engem Oroszországban éppen úgy üldöznek, mint Berlinben“

— Dolgozni és harcolni; sorsdöntő kultur harcot vívni a meg nem engedhető embertelenségek, elnyomatások és üldözések ellen, emberi jogokért és a gondolatok szabadságért.

— Politikai hitvallása?

— Nem tartozom semmiféle organizációhoz. A politikai csak annyiban érdekel amennyiben kulturharcokban érint. Engem Oroszországban éppen úgy üldöz-

Ujabb két személyre is kiterjesztették a vádat Arlosoroff meggyilkolása miatt

Abrahám Stafszky kihallgatása a vádtanács előtt

Jaffa, augusztus 7. A törvényszék vádtanácsa ma tárgyalta ismét a dr. Chajim Arlosoroff meggyilkolásával gyanúsított Abrahám Stafszky ügyét. A tárgyalás megkezdése után az ügyész nagy meglepetésre bejelentette, hogy kiterjeszti a vádat Rosenblatt és Minz revizionistákra is, akik más ismeretlenekkel együtt résztvettek az Arlosoroff meggyilkolására irányuló összekövésben. Stafszky ezért már Rosenblattal és Minzsel együtt vezették a vádtanács elé. A vádtanács két tanút hallgatott ki: Rice kapitányt, a rendőrség bünygyi osztályának vezetőjét Isaac Chaluz-ot, a bevándorlási osztály pénztárosát.

Rice kapitány háromórás vallomásában ismertette a gyilkosság ügyében eddig le folytatott nyomozás eredményét. A gyilkosságot követő napon tíz fényképet mutattak be Arlosoroff özvegyének, aki Stafszkyban vélte felismerni az egyik

gyilkost. Erre fel és más gyanúkok alapján is Stafszkyt harmadnapon letartóztatták. Hétfőn este, a szembesítési eljárás során Arlosoroff asszony 16 személy között ismét felismerte Stafszkyt, és midőn ez közeledett hozz, elájult. Kézzel később magához tért és kérte, hogy vala mennyben vonuljanak el előtte, ami meg is történt. Ezután azt kérte az özvegy, hogy valamennyien mondják ki e két szót: Kama hasah? (Hány óra?) Emlékezetes, hogy közvetlenül a gyilkosság előtt ezt kérdezte volt Arlosorofftól a gyilkosok egyike. Amikor Stafszkyra került a sor, kijelentette az özvegy, hogy ez elváltóztatott hangon, torokból beszélve ismételte meg a kérdést.

Rosenblatt letartóztatása egy titkos információ alapján következett be — valótta ezután Rice kapitány. Benne ismerte fel a szembesítési eljárás folytán Arlosoroff özvegye a gyilkos második bün-

társát és mintán megborotválva is beru tatták neki, teljes határozottsággal jelentette ki, hogy Rosenblattot a gyilkosság estjén a strandon látta.

Az elnök kérdésére elmondta végül Rice kapitány, hogy pénteken este történt a gyilkosság és ő már szombaton kezdett információkat szerezni Stafszky felől.

Isac Joseph Chaulz, a második tanu elmondja, hogy a gyilkosságot követő napon, szombaton délután a munkás-szövetkezeti vendéglőben látta Stafszkyt és a gyilkosról megadott személyleírás alapján azonnal gyanut fogott. Kollégája: Tabori, az utlevélosztály egyik tisztviselője is ugyanezt a megállapítást tette, mire gyanújukat azonnal közölték Rice kapitánnyal.

Isaac Chaulz vallomása után augusztus 9-re halasztották a tárgyalás folytatását.

Miniszterelnökségi körlevél a „bizonyos“ származású tisztviselők ellen

Uj, fajvédő-jellegű politikát inaucurál a kormány?

Bucaresti Bukarest, augusztus 7. (Az Uj Kelet tud.) Napnap után egyre határozottabban domborodik ki a tény, hogy a kormány politikája az utóbbi hónapokban élesen jobbra kanyarodott. A háború utáni román kormányok egyike sem viselkedett különös jóindulattal a zsidó lakossággal szemben, de hivatalosan minden egyes párt igyekezett megtagadni a közösséget az antiszemitizmussal. A német események és a romániai jobboldali szervezetek előretörése azonban nem maradhat hatás nélkül a jelenlegi kabinet kormányzási módszereire sem. Először jött a Makkabiada betiltása, közvetlenül utána a numerusz klauzuskijelentésekkel kapcsolatos kínos vita és most mindezek betetőzésekképpen a miniszterelnökségi körlevél, amely burkolt formában ugyan, de a zsidó elemek ki szorítását kéri az állam által támogatott bankoktól és iparvállalatoktól. Le hetetlen ezen jelenségek között észre nem venni a nagyon is szoros összefüggést, azt a határozott vonalát, amely a kormány politikájában kialakult és amelynek — tartunk tőle — komoly és tragikus visszahatásai lesznek. A körleveles botrányt egyik jasi lap

leplezte le. Eszerint a miniszterelnökségi körlevelet maga Vaid. Sándor miniszterelnök írta alá. A körlevél fel hívja a bankokat és iparvállalatokat, hogy „az intellektuális munkanélküliségre való tekintettel a személyzet-felvételeknél legyenek figyelemmel a román többség etnikai arányszámára, a többi együttelő kisebbségekkel szemben, oly módon, hogy az összes polgárok érdekeit összhangba hozzák a vállalatok és az állam magasabb érdekeivel is. Számos vállalat, bár élvezzi a nemzeti iparpártolásra szóló törvény előnyeit, nem veszik az etnikai arány számot figyelembe, bizonyos származású tisztviselőket előnyben részesítenek, másokat szisztematikusan háttérbe szorítva.

„Ez a helyzet — mondja tovább a körlevél — nem tartható fenn tovább az állam érdekeinek veszélyeztetése nélkül. Magasabb államérdekből, de a vállalatok érdekében is véget kell tehát vetni ezeknek a törvénytelen és tarthatatlan állapotoknak.“

Nem kell nagyobb fantázia annak megértéséhez, kik volnának azok a „bizonyos“ származású tisztviselők. A körlevél ennél fogva a kormány politi-

kájának fontos és figyelmeztető határ köve marad. Efféle körlevelek kiadása után nehezen fog szembeszállhatni a szélsőjobboldali szervezetekkel, amelyek úgy látszik — oly erősek már, hogy programjukat ellenzékékből is végre tudják hajtatni.

— Háromszázezer munkanélküli van Ausztriában, Bécsből jelentik: Egy héttel ezelőtt a munkanélküliek száma Ausztriában valamivel meghaladta a 300 ezret. Ebből az osztrák szövetségi fővárosra és közvetlen környékére 139 ezer munkanélküli esik.

„SIGI“ Prezervatív megbízható, kapható gyógyszertárban és drogueriában.

Nyári hőségben

üdit frissit erősít a valódi

DIANA

SÓSBORSZESZ
Kiváló fertőtlenítő

nek, mint Németországban. „Ellensége vagyok minden jobb, vagy baloldali szélsőségeknek és lehetetlenségnek.“ Elitélem sok emigráns német író és tudós magatartását, mert vonakodnak nyíltan szembeszállni üldözőikkel. Hol van Remarque, hol Thomas Mann és hol a többiek?

— Még egy kérdés, Toller ur! Napjaink eseményei előidézték-e az ön lelkében valamilyen változást?

— Természetesen igen. Nem az a meggyőződés állandó, amely az agyban és a fejben honol, hanem az, amely a szívben lakozik.

SPORT

A Hungária győzött Nagyváradon

Hungária - NAC 2:1 (0:0)

Oradea-Nagyvárad, augusztus 7. (Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) A kánikulai időjárás dacára rekordközönség előtt folyt le Nagyváradon a két tekintélyes játékerőt képviselő együttes barátságos küzdelme.

Országunk sportéletére jellemző egyébként, hogy amíg Kolozsváron, mely sport szempontból Erdély legaktívabb városa, szezonidőben is alig akad sporttrakkció, addig Nagyváradon a legforróbb nyári időszakban is élvezetes „nagy” mérkőzéseket rendeznek. Ez természetesen meghozza a maga gyümölcsét is, mert tekintve a város mindinkább fejlődő sportéletétől, de ezek megrendezése anyagilag is a legnagyobb sikert eredményezik.

A két egyesület összecsapásából, mint az előrelátható volt, a Hungária került ki győztesként, azonban a csapat összjátéka csak árnyéka régi erejének és így nagyváradi szereplése csalódást keltett. A NAC mindvégig méltó ellenfele volt a Hungáriának, melyet a hihetetlen szerencse mentett meg egy több-kevesbé megérdemelt vereségtől.

Kölesönösen heves támadások és 0:0-ás féldő után a 16. percben Cseh II. megszerzi csapatának a vezetést. Hatalmas mentőt díktál a NAC, amely eredményes is. A 36. percben Rónai 16-ról, az álmos Hungária védelem hibájából, irtózatos erejű labdát küld kapura, mely a kapulécra védhetetlenül szállt Ujvári kapujába. A győztes gólt a 41. percben ugyan csak Cseh II. rugta. A Hungáriában gyengén szerepelt Kalmár, valamint a Ferencvárositól megvett Turai, de a védelemnek sem volt jó napja. Egyetlen kifogástalan posztja a kapu volt, amelyet Ujvári néhány bravuros védéssel, no meg a kapufa — mentett meg a góloktól. A NAC teljes együttese helyén volt. Legjobbakk Kocsis, Remler és Rónai voltak. Máté Andor bíró gyenge játékvezetőnek bizonyult. Néhol úgy látszott, hogy nincs tisztában a futballszabályokkal. Nagy hiba volt ilyen nagy mérkőzés levezetésére való delegálása. Biráskodása parázs tüntetésre adott okot.

Temesvár. Több mint ötezer néző jelenlétében folyt le a Wienna—Ripensia mérkőzés, melyet a kitünős bécsiek 1:0 arányban nyertek meg. A győztes gólt a második féldőben Adelbrecht lötte. Bíró: Radulescu (Bukarest).

Bukarest. A fővárosban a bécsi Wacker szerepelt, mely szombaton, a legnagyobb meglepetésre, 5:1-es vereséget szenvedett Ploesti válogatottjától, míg vasárnap a főváros kedvence csapatát, a Venus, 6:1 (3:0) arányban győzte le.

Dés. Somes komb.—Kolping (Kolozsvár) 1:0. Szamosújvár. Sparta—Haggib-

bor (Kolozsvár) 2:1. A Haggibor inkább iskolajátéka és nem eredményre törekedett, ennek köszönheti vereségét.

Debrecen. Booskai—Crisana 4:1. Berlin. A Ferencváros 5:2-es vereséget szenvedett a Hertha csapatától.

Dr. Tilea Viorel választották a Labdarúgó Szövetség élére.

Bucuresti-Bukarest, augusztus 7. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap tartotta meg a Labdarúgó Szövetség ezévi közgyűlését, melynek során megejtették a tisztújító választásokat is. Elnöknek dr. Tilea Viorel választották meg a lemondott Leucutia dr. helyébe, aki — mint ismeretes — azért mondott le, mert szerinte a politika

kezd uralkodni a sportvezetésben és ezt ő nem vállalhatja. A közgyűlés rehabilitálta a meghurcolt Luchide főtitkárt és visszautasította az ellene emelt vádakat. A tisztikarba a következők választottak meg. Elnök: Dr. Tilea Viorel. Az elnöki tanács tagjai: Davila őrnagy, N. Lucescu és Dumitrescu kapitány. A közgyűlés táviratilag üdvözölte Románia első sportfőfiát, Károly királyt.

KÖZGAZDASÁG

A bukaresti konjunkturakutató intézet most állapítja meg, hogy a konjunkturalás nem jelent konjunkturát

Bucuresti-Bukarest, augusztus 7. (Az Uj Kelet tud.) A román konjunkturakutató intézet most tette közzé első félévi jelentését. A jelentés kimutatja, hogy a bevétel kontingentálásával nem értek célra, mert a bevétel nem csökkent, ellenben a kivétel hanyatlott.

A hat hónapos tapasztalatok alapján a kormány megszigorította a kontingens rendszert, kétszeresére emelte a vámtételeket és a kontingentálást majdnem minden vámtételre kiterjesztette. A konjunkturakutató intézet jelentése szerint a román kivétel előmozdítására szerződéseket kell kötni, kü-

lönben az első hat hónap tapasztalatai alapján további hanyatlásra kell számítani.

(A román konjunkturakutató intézet mint látjuk, nem sok újsággal lepett meg bennünket. Ezeket a tényeket már megállapították a kereskedelem és ipar összes faktorai. Azt hiszik, hogy a konjunkturakutató intézet működése nem éppen egyezik azokkal az ügyekkel, amelyeket hasonló intézetekkel szemben felállítottunk. A jelentés inkább elkésettéssé, mint éles megállapításokkal feltűntetett közgazdasági körökben.)

Tizenhárom valutás-bank szövetsége dolgozik az aranyalapú államok valutája ellen

Egy nagy angol lap nagy feltűnést keltő leleplezése egy titkos valutaspekuláns tröszt létezéséről, mely huszmillió angol font tőkével sorban megkontreminalja a nagy államok valutáit

London, augusztus 7. A Manchesteri „Sudnay Cronicle nagy feltűnést keltő leleplezéseket közl a világszerte folyó valutaharc kulisszatitkaikról.

A londoni konferencia nagy valutacsatáját tizenhárom bankár irányította. Azok, akik a valuta csatában résztvettek, személyileg maguk sem tudták, hogy kiknek az érdekében dolgoznak. Egy hatalmas spekuláns trösztől ír a lap, akik a baisse nagymesterei és tetszésük szerint torpedóztatják meg hatalmas mammuttőkékkel annak az országnak a valutáját amelyet erre a célra alkalmasnak találnak. Támadásaikat olyan nagyarányban csinálják meg, hogy a jegybankok sem tudnak ellenük védekezni, de nem is érdemes, mert a védekezés több veszteséggel jár, mintha beadnák a derekukat. Az angolfont megrendülését is ez a tizenhárom tagból álló bankárdekléttség hajtotta végre. Ugyanez dolgozott mestéri módon Amerikában is.

Ez a hatalmas pénzügyi érdekszövetség két év óta működik és célja az, hogy a világ pénzügyi politikáját teljesen kezébe kerítse. Tipikus amerikai koncepcióval és amerikai méretekben elképzelt üzlet. Óriási befektetéssel és hatalmas erővel dolgoznak és viszik keresztül támadásaikat. Ugyanez a tröszt volt az, amely a márka és a francia frank ellen is megkezdte a támadást, ezek azonban összeomlottak, illetve csak félsikerre vezettek. Ezért a tröszt belátta, hogy még hatalmasabb tőkére van szüksége ahhoz, hogy

vállalkozásait nagyobb siker koronázza. Az új tőkék bevonása is megtörtént, úgy hogy ma a társaság husz millió fontnyi operációs alap fölött rendelkezik.

A társaság azonban rosszul járt a dollár ellen indított támadással. Roosevelt közbelépett, mert gazdaságpolitikai okokból maga is jónak látta a dollárt felhigítani. Ez a felhígítás azonban már nem történt olyan mértékben, mint amilyenre a spekulánsok számítottak.

Az angol lap szerint a valutatröszt most újabb manőverre készül. Legközelebbi áldozatnak a francia és a svájci frank, a holland forint és a német márka van kiszemelve. A tröszt szerint egyik valuta sem fog tudni ellentállani az offenzívának. A francia frank sem, mert a kontremin kivédéséhez fel kellene áldoznia a Banque de France aranykészletének nagyrészét. Az érdekszövetség már kipróbálta taktikáját a francia frankkal szemben, az elmúlt hetekben olyan tömegben ajánlottak francia valutát, hogy a bank kénytelen volt embaghoz folyamodni.

Az angol lap cikke leírhatatlan feltűnést keltett a világpiacra, amelynek történetében is példátlanul áll hasonló gazdaságok létezése. Általános érdeklődéssel várják, hogy megindul-e az offenzíva az aranyhoz még hű államok ellen. Franciaország minden áron és minden eszközzel meg akarja védeni valutáját s így a tizenhárom valutás bankszövetség kemény ellenállásra fog találni.

DUPLAERŐS UBORKÁS ÜVEG

LITERE 2.50 BANI!

FISCHER S. A. üvegüzlet, Cluj

Ujabb inflációs intézkedésekre számítanak Amerikában

Párizs, augusztus 7. A lapok amerikai beavatott helyről szerzett értesülései szerint az amerikai kormány a köznapokban újabb inflációs intézkedésekre számított. Vagyis esőként fogják a dollár aranyértékét, vagy pedig utasítani fogják a szövetségi tartalékbankok igazgatótanácsait állami kötvények nagyarányú vásárlására.

Ezekre az intézkedésekre szükség van, mert különben a dollár árfolyama a nemzetközi piacokon újra tovább emelkednek s ez az amerikai árák ismételt fokozatos lemorzsolódását idézné elő.

Csak egyenes rendelésre szállítható Jugoszláviából Németországba gabona. Belgrádból jelentik: A jugoszláv pénzügyminiszter rendeletet adott ki, melynek értelmében a jövőben gabonát Németországba csak a Narodna Banka engedélyével lehet kivinni és pedig kizárólag németországi rendelésre és a Németországban érvényes fizetési módokat alapján a rendelő terhére. Az exportort kötelezi a rendelet a kiszállítás pillanatában érvényes német gabonavám összegének a tranzitvámhivatalnál leendő letétbe helyezésére. A gabonavám összegét csak akkor térítik vissza az exportörnek ha igazolja, hogy az árut Németországban már átvették.

Megkezdődik a francia állami sorsjáték. Egy-egy sorsjegy ára száz frank lesz. A sorsjegyeket postahivatalok, adópénztárak s bizonyos pénzintézetek fogják árusítani. A főnyeremény ötmillió frank lesz.

TURISZTIKA

Ötnapos és nyolcnapos kirándulás a Gyilkos főhegyhez

A Haggibor turisztikai szakosztálya — tekintettel arra a nagy sikerre, amely legutóbbi gyilkostói kirándulását kísérte — elhatározta, hogy a szezonban még néhány kirándulást rendez erre a csodás vidékre.

A Gyilkostó és vidéke Erdély legszebb természeti szépségeiben bővelkedő kiránduló helye, mely fekvésében állmulja Sváje valamennyi turisták által látogatott vidékét.

Tekintettel arra, hogy a kedvező időjárás lehetővé teszi mindenki számára szabadságának kivételét, a Haggibor úgy határozott hogy a gyilkostói kirándulásaiba két-három híres fürdőhelyet is beleilleszt, mintegy keretül élvezetes programjának.

A turistaszakosztály legközelebbi gyilkostói kirándulása szombat este 11 órakor indul öt napra, mely időből félnapot Szovátán, félnapot Tusnád firdőn, illetve a Szentanna tónál és 2 napot a Gyilkostónál tölt. Ezen kirándulásra jelentkezni legkésőbb szerda estig a Haggibor klubban (Cal. Victoriej 10. emelet) minden este fél 8-tól fél 9-ig lehet.

Egy másik kirándulás a Gyilkostóhoz augusztus 19 este indul nyolc napra. Ennek, valamint előbbinek részletes programjára nézve információt a klubban bárkinek ad a szakosztály vezetősége.

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Ha
butorait
tőlünk vásárolja
3. előnye van

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izlése lesz!
3. Kézpénzért nagyon olcsón és hitelbe is kedvező feltételek mellett vásárolhat!

Székegy és Réti
Butorgyár R. T.
Targu-Mures, Bucuresti,
Brasov.

Az e

Cluj-Ko
Uj Kelet
indult utt
és az Uj
kirándulás
bevárdorl
A kiránd
eredménye

TI

Sidney,
mány elh
lakott ész
különleges
ságnak. A
száz eszt
tött a társ
let körülb
tehát akk
Ezen a te
négyezer é
kik. A sz
hogy a ké
bereket te
A váll
font sterl

Az e

Vermes

Cluj-Ko
vasárnap
szusi vála
dette ki a
ság. A vá
vetkező h
be:

A Fővá
előtt tart
beérkezett
gesen meg
resszusit v
szerint a
szia-Noar
mot kapot
Néhány s
elosztás n
mindhárom
kapjon. M
tok az ut
be fognak
Erec Jisz

Az ered
Lényegese
mitottak.
volna n
élénkebb
él Haoved
cia a cion
ben sem o
vazatszám
dolgoztak.
szervezett
dátumot
Erdély elő
ez az ará
rülbelül e
dély cionj
el a reviz
ja, bár ne
a vélemény
revizionist

B
Biztos gy

A
A Berta
Lei 135.
tásan is)

Alandó f
Moest érke

Az erdélyi kirándulók megérkeztek Palesztinába

Cluj-Kolozsvár, augusztus 7. (Az Uj Kelet tud.) Tizenkét nappal ezelőtt indult utnak a Zsidó Nemzeti Szövetség és az Uj Kelet által rendezett palesztinai kirándulás, amely közel száz turistát és bevándorlót vitt magával Erec Jiszráélba. A kirándulók utja a megfelelő rendezés eredményeképpen zavartalanul folyt le.

Pénteken hajnalban érkezett meg a hajó a haifai kikötőbe, ahol a délutáni órákig húzódott el az utlevél-vámvizsgálat.

Vasárnap délelőtt megérkezett az Uj Kelethez a kirándulócsoport vezetőjének feszült izgalommal várt távirata, amely jelentette, hogy a kirándulók simán part-ra szálltak.

Tízmillió fehér embert akarnak Ausztráliába telepíteni

Sidney, augusztus 7. Az ausztráliai kormány elhatározta, hogy Ausztrália alig lakott északi vidékeinek a betelepítésére különleges engedélyt ad két magántársaságnak. A kormány erre vonatkozóan száz esztendőre érvényes szerződést kötött a társaságokkal. A szóbanforgó terület körülbelül félmillió négyzetkilométer, tehát akkora, mint a brit szigetország. Ezen a területen ezidőig mindössze négyezer európai és kétezer benszüllött lakos van. A szerződés egyik alapfeltétele az, hogy a két társaság kizárólag fehér embereket telepít erre a földterületre.

A vállalkozó társaságok kétszáz ezer font sterling angol tőkével dolgoznak és

ugyanynyi támogatást kapnak úgy az angol, mint a nyugatausztráliai kormánytól. Az egyik társaság hatásköre a Carpentaria öböl vidékére, a másik pedig a Victoria folyó völgyéért terjed ki. Az új telepítések különleges vámpolitikai és adókedvezményben részesülnek.

A szóbanforgó, kitünően termő, de most lakatlan vidékek betelepítése rendkívül fontos gazdasági jelentőségű nemcsak Ausztráliára, hanem Angliára nézve is, annál is inkább, mert a hatalmas területen tízmillió embert lehetne elhelyezni, akik feltétlenül meg tudnák ott találni megélhetésüket. Ezzel a tervvel a munkanélküliségen is segíteni akarnak.

Az erdélyi kongresszusi választások eredménye

Vermes Ernő, Rottenberg József és Marton Ernő lettek a delegátusok

Cluj-Kolozsvár, augusztus 7. A múlt vasárnap lezajlott cionista kongresszusi választások eredményét most hirdette ki az erdélyi főválasztási bizottság. A választások lezajlásáról a következő hivatalos közlemény számolt be:

A Főválasztási bizottság ma délelőtt tartotta utolsó ülését, amelyen a beérkezett szavazatok alapján véglegesen megállapította az erdélyi kongresszusi választások eredményeit. Ezek szerint a paktumosi Klal.Aviva-Barisszia-Noar Hacioni lista két mandátumot kapott és a Mizrachisták egyet. Néhány szavazaton mulott, hogy az elosztás nem úgy történt, miszerint mindhárom párt egy-egy mandátumot kapjon. Mindenesetre ezek a szavazatok az ugynevezett Weltwahl-listán be fognak juttatni egy delegátust az Erec Jiszráél Haovedet számára.

Az eredmények meglepőek voltak. Lényegesen több klal szavazatra számítottak, ami könnyen elérhető is lett volna nagyobb propagandával és élénkebb munkával. Az Erec Jiszráél Haovedet előretörése világítendecia a cionizmusban, úgy, hogy Erdélyben sem okozott meglepetést a szép szavazatszám. A Mizrachisták derekasan dolgoztak. Ők voltak a legjobban megszervezett kongresszusi párt. A mandátumot feltétlenül megérdemelték és Erdély cionista képeinek meg is felel ez az arány, mert a Mizrachisták körülbelül egyharmadát teszik ki Erdély cionistáinak. Szép eredményt ért el a revizionisták Jabotinsky frakciója, bár nem jutott mandátumhoz. Az a vélemény általánosságban, hogy a revizionisták száz százalékban lesza-

vaztak a Jabotinsky listára, ami nem mondható el a többi listákról.

A választások általánosságban simán folytak le. Összesen öt petíció érkezett a Főválasztási bizottsághoz. Az egyik Marosvásárhelyről, ahol azzal indokolták a petíciót, hogy egyik párt nem volt értesítve a választások időpontjáról, továbbá, hogy a választási helyiségben propaganda folyt. A Főválasztási bizottság nem találta alaposnak egyik indokot sem ahhoz, hogy a választásokat megsemmisítse. A második petíciót, illetőleg kongresszusi petíciót Clujról jelentették be azzal az indoklással, hogy az egyik párt elűntette az egyetlen választási listát és a választás egy fél napon keresztül a kontroll lehetőség nélkül folyt le és sokak szerint arra nem jogosultak is szavazni. Továbbá állítólag korrigált sékelekkel több ízben is leszavaztak egyik párt hívei. Ilyen módon a Főválasztási bizottság a cluj-i választásokat megsemmisítette és hétfőre új választásokat írt ki.

Ugyancsak elfogadta a Főválasztási bizottság a dési petíciót és ugyan csak hétfőre rendelte el az új választást. A szatmári és a tordai petíciókat a Főválasztási bizottság nem fogadta el.

Pártok szerint a megsemmisített kolozsvári és dési szavazatokon kívül a következőképpen oszlottak el a szavazatok:

Leadtak összesen 4326 szavazatot, ebből	
Mizrach	1241
Erec Jiszráél Haovedet	680
Revizionisták	529
Klal.Barisszia	1876

Bikszád gyógyfürdő Románia Karlsbadja

Biztos gyógyulást nyújt az összes gyomor, epekő, cukor, máj, hólyag, légső és prosztata megbetegedéseknél.

Ez évben nagyon olcsó árak vannak az elő, a fő és utószobában

A főszezon (július 1-től aug. 25-ig) árai:

A Berta lakban 1 ágyas szoba napi Lei 75 penzióval (étlap szerint: diétásan is) Lei 135. A Mária lakban 1 ágyas szoba napi Lei 60 penzióval (étlap szerint diétásan is) Lei 135. A Mónica lakban 1 ágyas szoba napi Lei 40, penzióval (étlap szerint diétásan is) Lei 100.

Berta lakban 2 ágyas szoba napi Lei 135

Mária lakban 2 ágyas szoba napi Lei 105

Anna lakban 2 ágyas szoba napi Lei 80

Móric lakban 2 ágyas szoba napi Lei 80

Vannak szobák már 20 lejért is.

Állandó fürdőorvos

Szénsavas, sós, ásványvízfürdők

Moet érkezett rendelés szerint külföldieknek ingyenes fürdővizum, Féléru vasúti jegy. Szigorúan orth. kóser konyha a fent jelzett áruk mellett. Prospektust készséggel küld a Fürdőigazgatóság, Telefon 6.

szavazatot kapott. E szavazatszám eredményeképpen a főválasztási bizottság Vermes Ernőt, Rottenberg Józsefet és dr. Marton Ernőt nyilvánította megválasztott delegátusoknak a tizen-nyelcadik cionista kongresszusra.

A Főválasztási bizottság határozata után a pártok kolozsvári vezetői megbeszélésre ültek össze, amelyen elhatározták, hogy az erdélyi cionizmus belső békéjének megerősítése és egy barátságos pártközi atmoszfára megteremtése érdekében el akarják kerülni azt, hogy az erdélyi választások kérdését petíciók alakjában a Kong-

ressgericht elé vigyék. A pártok képviselői megállapodtak abban, hogy kölcsönösen elismerik egymás jelentőségét a cionista mozgalomban és a jövőben gondoskodni kívánnak róla, hogy mindegyik párt zavartalanul fejtsse ki működését az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség, valamint a Palesztina-bizottság keretein belül és szabad szervezkedési lehetőséget biztosítsanak mindegyik szervezethez tartozó ifjúsági csoportnak. E megállapodás alapján a választások ellen benyújtott petíciókat visszavonták.

Ostromállapot elrendelésére készül a francia kormány a strassburgi sztrájkesemények miatt

Párizs, augusztus 7. Strassburgban a sztrájkhelyzet változatlan. Ujabb összetűzések a sztrájkolók és a karhatalom között tegnap nem fordultak elő. Hétfőn sztrájkbaléptek a birchheim-elővárosi vasúti műhely munkásai is. Nem tartják

kiártnak, hogy a strassburgi események miatt a sztrájk továbbterjedése esetén a kormány elrendeli az ostromállapotot a városra s környékére. Számos újabb kommunista letartóztatás történt.

Szabadláb helyezették a Salamon-fivérek

Nem tiszta szándéku feljelentés állott a letartóztatás mögött

Cluj-Kolozsvár, augusztus 7. (Az Uj Kelet tud.) Megirtuk, hogy a kolozsvári ügyészség utasítására pénteken letartóztatták a kolozsvári Salamon-fivérek, akiket ismeretlen feljelentő egyebek között kémkedéssel s valutacsempészéssel vádolt meg, sőt azt is fejükre akarta olvasni, hogy kapcsolataik vannak a Tarr-Coltescu-perrel. Az első pillanattól kezdve nyilvánvaló volt, hogy ezek a fantasztikus vádak minden komoly alapot nélkülöztek és hogy a háttérben nem egészen tiszta kezek mozgatják az ügyet nem egészen

tiszta szándékokkal.

Az ügyészségi vizsgálat szombat délelőtt tisztázta a Salamon testvérek, akiket még aznap szabadlábba is helyezett az ügyészség, megszüntetve velük szemben az eljárást. A denunciació alaposága nyilvánvaló vált az ügyészség előtt, midőn kiderült, hogy az érdeklő Salamon testvérek a Tarr-Coltescu-ügy kipattanása előtt öt évvel már Amerikában tartózkodtak. A meghurcolt fivérek igyekeznek most elégtételt keresni maguknak a feljelentőkkel szemben.

A máramarosszigeti Sfatul élesen állásfoglalt a kovakőbojtránnyal szemben

A Sfatul választmányi ülése teljes szolidaritásáról biztosította Peri és Rosenkranz céget és erélyes akció beindítását határozta el

Sighet-Máramarossziget, augusztus 7. Máramarossziget közvéleménye még mindig a kovakőbojtrány hatása alatt áll. Különösen a kereskedőtársadalom az, amely sehogyan sem hajlandó napirendre térni az eset felett és mindent megtesz annak érdekében, hogy a Peri és Rosenkranz-céget rehabilitálják és a jövőben elejét vegyék a hasonló sikanirozásoknak.

Tegnap közgyűlést tartott a máramarosszigeti Sfatul Negutostoc, majd a közgyűlés után a választmány ült össze, amely Szuk Mihály indítványára foglalkozott a kovakőüggyel. A választmányi ülés igen élénk vita után az alábbi határozatot hozta:

A Sfatul meg kell tegye az összes szükséges lépéseket a súlyosan megtámadott kartársai érdekében. A Sfatul agentprovokátorok munkájának tekintti a kovakő-

ügvet és teljes kartársi szolidaritásáról biztosítja a Peri és Rosenkranz-céget. A Sfatul ezt az álláspontját jegyzőkönyvbe foglalja és memorandumot terjeszt úgy a szatmári kereskedelmi és iparkamara, mint a Sfatul bukaresti központja elé, amelyben rá fog mutatni arra a hatásra, amelyet a Peri és Rosenkranz-céggel szembeni „leleplezés” Máramarossziget kereskedőtársadalmában kiváltott. Ezt a memorandumot, amely rá fog mutatni a monopóltörvény rendelkezéseinek arra a visszasságára, ami a visszaélésekre tág lehetőséget nyújt, kinyomatják és megküldik a törvényhozás két házának.

Máramarosszigeten igen jó hatást váltott ki a Sfatul állásfoglalása és remélik, hogy ez a gerinces állásfoglalás hozzá fog járni az ominózus kovakőügy teljes tisztázásához.

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátolt mennyiségben kapható román és magyar fordítással is

az UJ KELET könyvosztályában

Ára 140 lej

Szállítjuk utánvétellel vagy az összeg és portóköltség (10 lej) előzetes bekiüldése mellett.

Palesztinai kiadóvállalat alakul, amely németországi zsidó tudósok műveit fogja közzétenni

London, augusztus 7. Persitz asszony, Hilel Zlapotorsky leánya, aki egy nyomda és kiadóvállalat tulajdonosa Palesztinában, javaslatot tett arra, hogy németországi zsidók közreműködésével nagy kiadóvállalatot alapítsanak Palesztinában. A vállalat feladata volna németországi tudósok műveit kiadni és terjesztetni. A vállalat létesítésének előmunkálatai Ruthenberg mérnök, a Palestine Electric Corporation elnökének irányi-

tása mellett meg is kezdődtek. A vállalkozáshoz 100 ezer fontra van szükség. A részvételi felhívás szerint a vállalat németországi zsidók számára nyújtana organizációt és támogatná a zsidó vallást és kultúrát.

Az angliai zsidó hitközségek központi vezetősége 10 ezer fontot jegyzett le a vállalat céljaira azzal a feltétellel, hogy a még hiányzó összeg is fel lesz hozva

Negyedmillió németországi zsidó palesztinai letelepítését fogja megvitatni a prágai kongresszus

Az amerikai zsidóság 8 millió dollárt ajánlott fel erre a célra

London, augusztus 7. A Zsidó Távirati Iroda jelentése szerint az augusztus 21-én Prágában összeülő XVIII. cionista világtörvénygyűlés napirendjén két különösen fontos programpontra szerepel. Augusztus 22-én este, a kongresszus negyedik ülésén a németországi zsidók kérdésén a cionista esz-közökkel való megoldása fogja megvitatni a tárgyat képezni s ezzel kapcsolatosan egy nagyszabású németországi zsidók palesztinai letelepítését szolgáló kolonizációs terv megvitatása. A napirend másik fontos pontját a palesztinai gazdasági helyzet és a gazdasági kilátások megvitatása fogja ké-

pezni. Ugyancsak napirenden szerepelnek a KKL, a Keren Hajjeszod és a palesztinai nemzeti tőke általános problémái és feladatai is.

Newyork, augusztus 7. Az amerikai cionista szervezet titkára, Morris Margulies beszédet tartott a newyorki rádióban. Morris Margulies elmondta, hogy az amerikai delegáció a prágai cionista kongresszus elé nagyszabású pénzügyi programot terjeszt, amely 25 millió dollár felhozatalával 250 ezer németországi zsidó négy éven belül Palesztinában való letelepítését célozza. Ehhez az alaphoz az amerikai zsidóság 8 millió dollárral járul hozzá.

SZÍNHÁZ-FILM

Ludwig Satz az első jiddis hangosfilm főszerepében Kolozsváron

Kétségtelenül a szezonnak első nagy slágere a Ludwig Satz-film, amelyet ma mutat be a Royal Mozzgó.

Ludwig Satzt felesleges bemutatni a mi közönségünknek. Aranyos humor, friss zsidó szív és kedély árad minden szavából, kedvesség minden mozdulatából. Nagy alakító művész, aki nagy an-

gol színpadokon is megállotta a helyét. Csak természetes, hogy amikor az első hangos jiddis-filmet készülték csinálni, mindenekelőtt rá gondoltak.

A darab egy operett, amelyben Satz-nak kettős szerepet adtak. Egy nyolcvanéves aggasztást játszik és egy fiatal embert. „Mein Weib Freund” — Felesé-

gem barátja címe az operettnek, amelyet mindenki meg fog nézni, azok is, akik Ludwig Satzt tavaly valami oknál fogva nem láthatták. A Royal Mozzgó igazgató-sága alkalmat akar adni mindenki számára, hogy nézze meg a darabot és a három órai előadás 15 lejes egységárban fog menni.

A film, amelyet repülőgépen hoztak Kolozsvárra, csak két-három napig marad itt. Ajánlatos tehát, hogy mindenki megnézzé.

Pataky Kálmán egyetlen hangversenye augusztus 12-én, szombaton este a Magyar Színházban. Csak a legnagyobbaknak kijáró lelkes várakozás előzi meg az augusztus 12-i Magyar Színházbeli Pataky-koncertet. Jellemző az érdeklődésre, hogy már tömeges előjegyzések és elővételek történtek a Magyar Színház elővétel-pénztáránál. Kolozsvár hagyományos művészrajongása mindig újra meg újra fellángol, amikor igaz művésztől van szó. Még csak az olaszoknál találta meg mindenkor a művész azt a lelkeséget és rajongást, amellyel mi erdélyiek és különösen kolozsváriak tudtuk a multban és tudunk a jelenben is hódolni minden kivételes művészet előtt. Kétszeresen értékes számunkra Pataky Kálmán kolozsvári fellépése, Patakyban nemcsak a külföld által is aranykarátos nívóra emelt nagy énekest üdvözölhetjük és élvezhetjük, hanem a melegszívű erdélyi honfitársat is, aki minden más nyári meghívást kereken visszautasított — még egy amerikai is — egyedül a kolozsvárit fogadta el, mert ehhez a városhoz és ehhez a földhöz érzékeny szálak fűzik. Itt született az erdélyi bércék között és itt járta iskoláit. Bárhova sodorja a művészt a szédületes iram, amellyel pályáját futja: „mindig visszavágyik az édes szülőföld drága porát megcsókolni”. Ebben a kettősségben rejtezik Pataky Kálmán szuggesztívjának ereje: nagy művészetének és nagy, nemes melegszívű emberiségének. Az óriási sikerének ígéretkező Pataky-estre jegyek elővételben a Magyar Színház pénztáránál válthatók. Páholy 250. ülőhelyek: 20-tól 80 lejig. Elővétel délelőtt és délután a színház pénztárában.

ROYAL-MOZZGÓ MÜSORA

Ma, kedden: Az első zsidó film, Ludwig Satz első hangosfilmje: Feleségem barátja (Der Liebhaber seine Frau). 100 százalékban jiddisül beszélő és éneklő vígjáték. Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor. 3 órakor minden hely 15 lej.

SELECT-MOZZGÓ MÜSORA

Kedd 5, 7 és 9 órakor:
Szerda 5, 7 és 9 órakor:
India fia, Pompás rendezés, rendkívül érdekes meséjű film, főszerepekben: Ramon Novarro, Marjorie Rambeau.

URANIA-MOZZGÓ MÜSORA

Kedd 5, 7 és 9 órakor:
Szerda 5, 7 és 9 órakor:
Ave Caesar. (A kereszty jegyében). Monumentális dráma, főszerepekben: Frederic March, Elissa Landi.

AZ OPERA MÜSORA

Hétfőtől: Minden csak komédia, Pazar kiállítású operettszínház. Főszerepekben: Lee Perry, Paul Hörbiger, Adele Sandrock, Otto Wallburg.
Csütörtöktől: Halló, itt szerelem. A muzsika, humor és szerelem filmje. Főszerepekben: Schneider Magda, Fritz Schultz, Rolf von Goth. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor. Helyárak: 10 és 20 lej.

RÁDIÓ MÜSOR

Kedd, augusztus 8.

Bukarest, 19: Felolvasás. 19:20: Román zene. 19:40: Tudományos előadás. — 20: Ének. 20:20: Rádiózenekar. 21:45: Hírek.
Budapest, 6:45: Torna, utána grammofon. 9:45: Hírek. 10: Felolvasás. Utána grammofon. 10:45: Jamboreeről hírek. — 12:40: Hírek. 1: Pontos időjelzés, utána grammofon. 2:45: Hírek. 3: Üzenetek a cserkésztaborból. 4: Mesedélután. 4:45: Pontos időjelzés, időjárás. 5: Zenekari hangv. 6: Kutyaportrék. 6:30: Hegedű. 7: Grammfón. 8: Táboriút. Helyszíni közv. Gödöllőről. 9:30: Pontos időjelzés, időjárás. 9:50: Cigányzene. 10:20: Időjárás. 10:25: Az Operaház tagjaiból ala-

kult zenekar hangv.

Berlin, 20:30: Wagner hangv.
Breslau, 21:40: Mandolin, gitár.
Langenberg, 20:05: Kamarazene és ének. 21: Beethoven hangv.
Varsó, 21:10: Liszt és Csajkovszkij művei.
Milánó, 21: Mascagni opera.
Róma, 20:15: Kedvenc lemezek.
Prága, 20: Dales. 20:20: Citera. 20:45: Grammfón.
Pozsony, 18:25: Grammfón.
Brüna, 20:35: Cseh humoreszkek.
Kassa, 20: Dales.
Belgrád, 19: Énekhangv.

Szerda, augusztus 8.

Bukarest, 17: Könnyű zene. 19: Felolvasás. 19:20: Grammfón. 19:40: Tudományos előadás. 20: Zongorahangv. — 20:30: Előadás. 20:45: Klarinétzene. — 21:15: Gordonka. 21:45: Hírek.
Budapest, 6:45: Torna. Utána grammofon. 9:45: Hírek. 10: Felolvasás. Utána Galli Curci lemezek. 10:45: Hírek a Jamboreeről. 12:05: Ének, zongorakísérettel. 12:30: Hírek. 1:15: Pontos időjelzés, időjárás. 1:30: Zenekari hangv. 2:45: Hírek. 3: Üzenetek a cserkésztaborból. 4: Cigányzene. 4:45: Pontos időjelzés, időjárás. 5: Vizeserkészkek. 6: Hangv. 6:45: Előadás. 7:15: Hangv. 8:30: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 8:45: Színmű. — 10:45: Időjárás.
Bécs, 21: Operarészletek.
Berlin, 20:20: Wagner hangv.
Breslau, 21:40: Mandolin és gitárhangv.
Hamburg, 22:30: Könnyű zene.
Langenberg, 21: Beethoven trió.
Lipce, 13:15: Német dalok és karének grammofonon.
Varsó, 21:10: Hangverseny.
Milánó, 21: Mascagni opera.
Róma, 20:15: Kedvenc zeneszámok.
Prága, 17:45: Grammfón. 20: Dales. 22:15: Táncdalok.
Pozsony, 18:25: Grammfón.
Brüna, 20: Dalegytel hangv.
Oslo, 19:30: Zongorahangv.
Stockholm, 22: Négyesek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Aláírt hirdetések 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelígis levelet csak egy továbbiunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Kezdkének és haladóknak ad német órákat fiatal urileány, képzett nyelvemter, aki egyben elemi iskolai tanulók korrepetálásában is nagy jártassággal bír, kitűnő eredményeket mutathat fel. Megkereséseket „Modern módszer” jelígere a kiadóba kér.

Kétszemélyes tiszta butorozott szobát keresek azonnalra. „Különbejárattal” jelígere a kiadóba.

Gyulafehérvárt imponázis fűszer és liszinek teljes berendezés olcsón eladó. Érdeklődni Hammermannál, Alba-Iulia.

Központban uri család felvesz teljes ellátásba felsőbb iskolás növendéket. Cim Str. Abatele Závorel 2. B. (Óvár)

Pótvizsgára, felvételtire sikeresen és olcsón előkészít egyetemi hallgató. Cim a kiadóban.

Kelengyek készítése, függöny és ágyszerítő összeállítás, csipkebevarrás, párna montirozás, előrajzolás a legújabb minták szerint legszebben és legolcsóbban Fisch Böske kézimunkaszalonjában Str. Baritiu 16.

Sokan meggyőződtek már róla, hogy a legtükéletesebb munkát készítjük a legjobb minőségű anyagból olcsó áron. Stessen Ön is meggyőződni. Cipőkészítés, cipőjavítás, felsőrész-készítés. Ha egyszer hozzánk jött, sohasem megy máshova. Speciál cipész-műhely Cluj, Str. Londrei (Hosszu u.) 3.

A legiztebb és legváltozatosabb vegetárius koszt a Schwartz Ignác vezetése alatt álló „Familia” kóser vegetárius étteremben kapható. Ünio ucca 10., hátul az udvarban. Egy menü (leves, főzelék, tészta) 25 lej. Abonoma ebéd-vacsora 900 lej, csak ebéd 600 lej.

Felhívjuk a kereskedők és fogyasztók figyelmét arra,

hogy őrizkedjenek összetéveszténi a Haifából importált kitűnő „SHEMEN-MENORAH”-szappant más gyártmányu utánzattal, amely a „KASHER” felírást is utánozza.

A valódi SHEMEN-szappan felülmúlhatatlan minőségét lehetetlen utánozni, minthogy e szappan a haifai SHEMEN-gyár speciális receptje szerint kizárólag növényi olajokból készül.

A fogyasztók ügyeljenek a vásárlásnál és kérjenek kizárólag „SHEMEN-MENORAH”-szappant, amelynek Romániában is bejegyzett védjegye a következő:

Kérjük a fogyasztókat, hogy közöljék velünk ama kereskedő nevét, aki ha „SHEMEN-MENORAH”-szappant kérnek, utánzatot akar helyette kiszolgáltatni, hogy tisztességtelen verseny miatt ellene az eljárás megindítható.

Agécó R.T.

A haifai SHEMEN-szappan vezérképvisellete

HIREK

— Az osztrák lapok kötelesek felmondani náci munkatársainak. Bécsből jelentik: Ugy hírlik, hogy a szövetségi kormány szükségrendeletet készít elő, amely kimondja a lapok azon kötelezettségét, hogy nemzeti szocialista munkatársainak felmondani tartoznak.

— A titokzatos szakállas utas. Londonból jelentik: A reggeli lapok szerint a Liverpoolból Kanadába induló egyik hajóra titokzatos, szakállas utas szállt fel a legutolsó pillanatban. A titokzatos utasban állítólag Montagu Norman, az Angol Bank kormányzóját ismerték fel. Ezzel kapcsolatban a Daily Herald emlékeztet arra, hogy nemrég királyi biztost neveztek ki a kanadai bankrendszer tanulmányozására.

— Megölt csirkét fel tud támasztani egy öreg japán, Joshimasha Mijori 73 éves japán négy nap alatt 800 kilométert tett meg kerékpáron, annak bizonyítására, hogy az akaraterő diadalmasodik az öreg kor felett, Saját kijelentése szerint csakis általa ismert titkos gyakorlatokkal oly hatalmasra fejlesztette akaraterjét, hogy megölt csirkét új életre támaszthat vagy betegséget gyógyíthat pusztán akaraterje megfeszítésével.

— A magyar kormányzó és a kormány tagjai hajójutát fognak tenni a Tiszán Tokajtól Szolnokig. Budapestről jelentik: A Duna-Tisza csatorna és a Tisza-probléma megoldása ügyében a hónap folyamán a kormányzó és a kormány tagjai hajójutát fognak tenni a Tiszán Tokajtól Szolnokig. A hajójuton részt fognak venni a törvényhozás tagjai is.

— Ujabb antiszemita zavargások voltak Varsóban. Varsóból jelentik: Az utóbbi napok antiszemita zavargásainál 134 személyt vettek őrizetbe.

Keresünk bizományost 5000, utazót és képviselőt 10.000 lej készpénzgaranciával. Nagyon szép jövedelem. Csakis írásbeli ajánlatokat bizonyítványokkal, korral fényképpel és válaszbélyeggel ellátva a Rapid Informator Cluj, str. Regina Maria 6. kiüldendők.

— Kis hírek Hitler Németországból. Berlinből jelentik: Megkezdődött az egy család eltartására alkalmas paraszti birtokok összeírása. Ezek a birtokok az újra életbe léptetett ősi paraszti jog rendelkezéseihez képest elidegeníthetetlenek s osztatlanul csak egy gyermekére szállhatnak át. Az ilyen birtokok a jövőben kölesönnel sem terhelhetők meg. — Dr. Goldmann Pálnak, a Neue Freie Presse 68 esztendő berlini tudósítójának a birodalmi fővárosban történeti letartóztatása Bécsben kínos feltűnést és hatalmas megütközést keltett, minthogy az idős lap-tudósító letartóztatása nem tekinthető egyébnek, mint a német hatóságok megtorlásának azért, amiért Bécsben őrizetbe vettek birodalmi német újságírókat, akik különböző horogkeresztes üzemekbe kerültek. A feltűnő berlini letartóztatással foglalkozva, ma dr. Goldmann lapja, a Neue Freie Presse külön emlékeztet arra, mily rendkívül tárgyilagos és böcs mérséklettel teljesítettek voltak mindenkor azok a németországi tudósítások, amelyek dr. Goldmann Pál tollából származtak. — Nagy feltűnést keltett az angol sajtóban az a hír, hogy Loebet, a birodalmi gyűlésnek hosszú esztendő óta volt elnökét koncentrációs táborba szállították. Ebből az alkalomból csaknem valamennyi angol lap berlini tudósítója emlékeztet arra, hogy „Hindenburg elnök kétértelmű tette le az esküt Loebé elnök kezébe a weimari alkotmányra”. — A hamburgi szenátus Heine Henriknek a városi parkban elhelyezett szobrát eltávolíttatta. — Berchtsgaden mellett lefolyt a nemzeti szocialista vezetők értekezlete. Hitler három óras expozé mondott a bel- és külpolitikai helyzetéről. Délután az értekezlet résztvevői sétahajózást tettek a Königsseeen. — Schacht dr., a német Birodalmi Bank elnöke holland jegybankvezetőkkel folytatandó tárgyalások céljából Hollandiába érkezett. — Abból a tényből, hogy Reinhardt eladóvá teszi a Salzburg közelében levő híres Leopoldskronkastélyt egész berendezésével együtt, a lapok örömmel következtetnek arra, hogy a nemzeti szocializmus ausztriai előretörése meghökkentette Reinhardtot s most szabadulni igyekszik a kastélytól, mert számolnia kell azzal, hogy a horogkeresztesek Ausztriában rövidesen uralomra kerülnek. — Aachenben a német diákszervezetek kongresszusa kimondta az osztrák diákszervezettel való összeköttetés megszakítását.

— Palesztina Hivatal közleménye. Figyelmeztetünk mindenkit, aki Palesztinába utazni szándékozik, hogy csakis az esetben csináltassa meg utlevélét, ha utazását a Palesztina Bizottság már elfogadta. — Felkérjük egyben a vidéki Palesztina Bizottságokat, hogy minden egyes Palesztinába utazni szándékozó egyénről részletes interjúlapot töltsenek ki fényképpel együtt és a központi Palesztina Bizottságnak küldjék be, amely minden eset felett egyénenként fog dönteni.

— Korlátozások fognak életbe lépni az ausztriai egyetemeken a külföldiek lét számában. Bécsből jelentik: Szeptember elsejéig jelentkezők kell az osztrák szövetségi közoktatásügyi minisztériumban azoknak a külföldieknek, akik a következő félévet osztrák egyetemen akarják végezni. Lehetségesnek tartják, hogy a külföldiek létszámában az inszégidő tartamára korlátozások fognak életbe lépni az ausztriai egyetemeken.

— Lisszabonban az olasz követ hosszabb megbeszélést folytatott a portugál tengerészeti miniszterrel az olasz hidrop lánrajnak az Azorokra való érkezéséről. Rómából jelentik: Lisszabonban az olasz követ hosszabb megbeszélést folytatott a portugál tengerészeti miniszterrel az olasz óceánrepülő hidrop lánraj Azorokra és Lisszabonba érkezésének előkészítése ügyében. Az Azorok tengerészeti és kikötői parancsnokságai már megkapták a szükséges utasításokat.

— Tűz pusztított Sülemedben. Szilágyi tudósítónk jelenti: Sülemed községben a napokban kigyulladt Kovács Istven gazdálkodó háza és teljesen porrá égett. A kár meghaladja a 80 ezer lejt. A vizsgálat megállapította, hogy a tüzet a kemencéből kipattanó szikra okozta.

— Ausztriába utazik Rómából Kánya Kálmán magyar külügyminiszter. Bécsből jelentik: A jelenleg Róma környékén üdülő Kánya Kálmán magyar külügyi nisztert a köznapokban az ausztriai Neuberger várják, ahol Buresch osztrák pénzügyminiszter vendége lesz vadászaton.

— Svájc félmillió mázsa búzát vesz át Magyarországtól. Budapestről jelentik: A svájci hitelezők követelése egy részének felszabadítása érdekében Svájc fél millió mázsa búzát és nagyobb cukormennyiséget vesz át Magyarországtól. A svájci kliring-hitelezők az üzlet érdekében lemondottak követeléseik 20 százalékáról.

— Magával sodorta az árvíz. Szilágyi tudósítónk jelenti: Kis Viktor 27 éves alsószopori pásztor a község erdőjében jószágokat legeltetett, miközben egy hirtelen jövő felhőszakadás elől nem volt ideje menekülni. Az erdőben keresett magának menedéket. A hirtelen jött felhőszakadás által okozott nagy víz magával sodorta a szerencsétlen pászort. Holttestét csak másnap fogták ki a Kraszna folyóból.

Ma kedden különleges premier A ROYAL MOZGÓBAN

Az első zsidó film
LUDWIG SATZ
első hangosfilmje
„Feleségem barátja”
„DER LIEBHABER SEINE FRAU”
„מיין ווייבס פריינד”
100 százalékban jiddisül beszélő és éneklő vigjáték.

Előadások kezdete 3, 5, 7, 9 órakor, 3 óra kor minden hely 15 lei

— Sevillában újabb sztrájkokat szítanak a szélsőségesek. Madridból jelentik: Sevillában a szélsőségesek újabb sztrájkokat szítanak, 69 vezető kommunisztát le tartóztattak. Van közöttük több külföldi is.

— Gárdát szervez az ir kormány a fehér terroristák ellen. Londonból jelentik: Az ir kormány őrizteti a parlamentet és a kormány épületeket. Ugy hírlik, hogy tartanak az ellenzéki fehér hadsereg támadásától. Összel meg fogják szervezni a gárda fegyveres erőt a törvényhozás és a minisztériumok palotáinak védelmére.

— Gyulaférváriak figyelmébe! A dr. Steru Ignác által vezetett heber-német magánóvoda ezévbén is csak igen korlátozott számban (maximum 10-12) vesz föl 4-7 éves gyermekeket. Előjegyzéseket kérem sziveskedjenek (távolítésmiatt) Ritter Sándor úrnál Alba-Julia str. Gen. Grigorescu 38. eszközlőni.

— Hull amerikai államtitkár jelentést tett Rooseveltnek a világgazdasági konferencián nyert tapasztalatairól. Washingtonból jelentik: Hull amerikai államtitkár Roosevelt elnök nyaralóhelyére a Hydeparkba utazott, ahol jelentést tett a londoni világgazdasági konferenciával kapcsolatosan szerzett tapasztalatairól.

**„FILT”-cipők olcsó
propaganda-
hete
aug. 11-ig**

Nézzé meg kirakatunkat és vásárolni fog.
Kiváló minőségű „Filt” divatos nyári modellek 210 lejtől, Chevreaux, gyík, antilopcipők 495 lejtől csakis

„Erikánál”
Cluj, Piata Unirii 13.

NAPRÓL NAPRA

Perry, Lee, Wilde és Avory angol teniszjátékosok utban vannak Amerika felé, hogy résztvegyenek a foresthilli bajnoki versenyeken. Az angol játékosok a versenyekről visszatérnek Angliába s nem bojoltítanak le ausztriai turát.

Ugy hírlik, hogy Alpár Gitta ősszel Budapesten nem a Király színházban, hanem a Fővárosi operettszínházban fog fellépni. Mindamellett lehetségesnek tartják, hogy a Röck Marikával startoló „Sült galamb” című operett után a szezon derekán egy magyar újdonság női főszerepében mégis Alpár Gitta fog játszani a Király színházban.

A Graf Zeppelin áthaladt Sevilla felett. A léghajó egyensúlyozó szárnyain most viseli először külföldi utjára a fekete-fehér-vörös kampókeresztes zászlót. A Graf Zeppelint, amelynek fedélzetén 15 Pernambuco-ba készülő utas van, Eckener dr. vezeti.

Az amerikai természettörténeti múzeum megállapítása szerint a méhek szeméi az ibolyántuli színeket is meglátják, ennél fogva bizonyos virágok és rovarok ibolyántuli mintáit is érzékelhetik, amelyek emberi szemmel láthatatlanok. Eből arra következtetnek, hogy az állat és növényvilág a méhek számára hasonló hatatlanul sebb és színesebb, mint aminek az emberek látják.

A budapesti Belvárosi Színház a modernizált Lysisstrata előadására fürdőtrikós, görögös külsővel rendelkező görököket keresett. A leányoknak ma kellett jelentkezniük s bemutatniuk görögös külsejüket fürdőtrikóban.

Newyorki jelentés szerint az amerikai atlétikai szövetség elhatározta, hogy a futóversenyeknél visszatér a yardos távokra. Két éven át az olimpiai versenyek re tekintettel bevezették a méteres távokat, de most újra elhagyják a méterrendszert.

NYILTTÉR *)

Weisz és Haász szállítók Cluj—Oradea—Arad—Timisoara a cluji Express Szállítási Vállalattal a helyi fuvarozásra vonatkozó kapcsolatát megszüntette és képviselőjét **Rothschild szállítónál, str. Bucovina (volt Munkácsi ucca) 22. Telefon 2-19.** helyezte el, ügyeinket továbbra is Landesmann Lajos ur intézi. A vállalatot változatlanul fenntartja régi megbízható, gyors és pontos rendszeres teherautó járatait.

Weisz és Haász, szállítók.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.)

„OLLA”
GUM...?

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

UJ KELET *Legújabb hírek*

Összetűzött a védelem az elnökkel a Zeletzky-per mai tárgyalásán Kedvezően vallanak a tanuk Bruno Zeletzkyre

Bucuresti-Bukarest, augusztus 7. (Az Uj Kelet tud.) Ma délelőtt folytatta a hadbíróság Bruno Zeletzky perének tárgyalását. Gheorghe Ionescu ezredes, a „Fulmicoton”-gyár igazgatója és a löszervéti bizottság elnöke az első tanu. Az elnök kérdésére kijelenti, hogy Zeletzkyt ismeri, de barátjának nem mondhatja.

Rosetti: A Zeletzky-nél talált akták titkosak voltak?

Tanu: Nem.
Rosetti: Gondolja, hogy kémkedésre használták fel az iratokat?

Tanu: Nem.
Rosetti: Kéri Zeletzky olyan aktát, amely nem lett volna kapcsolatban a Skoda megrendeléseivel?

Tanu: Nem.
Mihai őrnagy a következő tanu, első vizsgálóbírója volt Zeletzkynek. A védők kérdésére kijelenti, hogy csupán három napig irányította a vizsgálatot, ezáltal nem alkothatott magának véleményt a védőtől.

Chiril Serb ezredes néhány aktát adott át Zeletzkynek és emiatt heteken keresztül bahaarulás vádjára állott. A perben tanuként szerepel. A védők mindenekelőtt is azt kérik az ezredestől, mit tud a Zeletzky-nél talált aktákról?

Mihallescú ezredes elnök: Erre a kérdésre nem lehet válaszolni, tulságosan általános természetű. Fogalmazzák meg valamivel konkrétebben.

Dabija tart. tábornok, védő: Másképpen nem tudom megfogalmazni.

Rosetti védő: Elnök ur, ha ön tudja, hogy valamely tanu nem fog tudni válaszolni egy kérdésre, úgy számunkra nem marad más hátra, minthogy visszavonuljunk. Legalább ennek a pernek legyen meg az a látszata, hogy kívülről nem befolyásolják.

Elnök: Vonja vissza ezt a kifejezést. Én nem dolgozom „látszatokkal”.

Rosetti: Akkor vesse egy a tárgyalást, hogy senki se lásson valamelyes hiányt az ön objektivitásában. Különben is a katonai perrendtartás értelmében az elnöknek nincs jogában a tanukat félbeszakítani.

Elnök: Nagylelkű voltam, hagytam, hogy ököllet verjek az asztalt, hagyják tehát, hogy vessem a jövőben is pert úgy, ahogy jónak látom.

Ujra zárt tárgyalás
Serb ezredes tanu szóhoz jut végül a heves szóváltás után. Elmondja, hogy Sicá Popescu tábornok intervenciója nyomán átadott Zeletzkynek két aktát. Az egyik egy, a romániai hadiiparról készített memorandum volt, különös tekintettel a kiskapusi gyárra. E kérdés körül akkor a legteljesebb káosz uralkodott.

Az elnök félbeszakítja a tanut és zárt tárgyalást rendel el, amely 20 percig tart. Ujramegnyitás után Draganescu mérnököt, a hadügyminisztérium fegyverkezési osztályának igazgatóját hallgatják ki, aki most a temesvári Politechnikum professzora.

Dabija tábornok, védő: Jogában állott a vádlottnak az „hogy katonai aktákat tartson magánál”?

Tanu: Igen. Minden szállítónak kell ismernie a hadsereg fegyverkezési helyzetét, midőn megrendelést vesz fel. Ismernek

eseteket, midőn Zeletzky a hadsereg pártjára kelt a Skoda-céggel szemben. Kijelentette a rendelés esztrőlzésére kiküldött bizottság előtt: „Ne tegyenek semmilyen koncessziót a fegyverek és löszerek technikai elkészítését illetően. Én azt akarom, ha felvettem egy megrendelést, hogy annak anyaga kifogástalan legyen”. Zeletzky soha nem járt a fegyverkezési igazgatóságnál, csak szigorúan az illető szerződésekkel kapcsolatos ügyekben. Zeletzky jól ismerte a kiskapusi gyárat,

amelynek átépítéséért interveniált. Ez a vádlott nagy szolgálatot tett nemcsak Skodának, hanem a román államnak is. Lojalitását el kell ismerni és ezzel kapcsolatban nem egy, hanem száz bizonyítékot tudnék a hadbíróság elé hozni. Sicá Popescu tábornok ugyancsak dicsérőleg és elismerőleg nyilatkozott Zeletzkyről, akit a tanu nem tart képesnek arra, hogy Románia ellen kémkedjék. Sturdza ezredes tanuvallomásával zárul végül a délelőtti tárgyalás.

Feloszlatták a mezőgazdasági hitelintézetet

A kormány kéri a hitelintézet részére félretett egymilliárd 200 millió lej felszabadítását

Bucuresti-Bukarest, augusztus 7. (Az Uj Kelet tud.) Míután a mezőgazdasági hitelintézet nem volt hajlandó a kormány rendelkezésére bocsátani a mezőgazdasági termékek értékesítéséhez kért 900 millió lejt, a kormány elhatározta, hogy a hitelintézetet feloszlatja. Ma délelőtt Madgearu pénzügyminiszter értesítette a Banca Nationalát a kormány ezen elhatározásáról, utasítva a jegybankot, hogy a nála a mezőgazdasági hitelintézet számára letétbe helyezett s a stabilizációs kölcsönből visszatartott egymilliárd 200 millió lejt szabadítsa fel és bocsássa a kormány rendelkezésére.

A Banca Nationala igazgatósági tanácsa ma este összeül, hogy a kormány kérése fölött határozzon.

Herriot utban Bukarest felé

Athén, augusztus 7. Herriot volt francia miniszterelnök több francia szenátor és képviselő társaságában a görög fővárosba érkezett, hol megtekintették a főváros nevezetességeit és délután tovább utaztak Konstantinápoly irányába.

A konstantinápolyi lapok közlése szerint Il-re Szófiába várják Herriot-t, aki elé a határra kiutazik maga Musanoff bolgár miniszterelnök is. Herriot és a kísérőben lévő törvényhozók részt fognak venni Szófiában a bolgár radikális és demokrata párt

kongresszusán. A volt francia miniszterelnök hír szerint tárgyalni készül a bolgár kormány tagjaival, az orosz bolgár közeledés ügyéről és arról, hogy rábírija Bulgáriát a keleteurópai biztonsági egyezményhez való csatlakozásra. A tárgyalások anyagához fog tartozni a jugoszláv-bolgár ellentétek kiküszöbölése, mely esetre Franciaország széleskörű pénzügyi és gazdasági támogatást helyezne kilátásba Bulgáriának. Bulgáriából Herriot tudvalevőleg Romániába jön.

Páratlan botrány Madgearu pénzügyminiszter és a pénzügyi tisztviselők között

A pénzügyi tisztviselők a nyilvánosság előtt szólították fel Madgearut, hogy vonja vissza a fejükhöz vágott sértéseket

Bucuresti-Bukarest, augusztus 7. (Az Uj Kelet tud.) Beszámoltunk arról a konfliktusról, amely Madgearu pénzügyminiszter és a pénzügyminisztérium tisztviselői kara között robbant ki. A pénzügyi tisztviselők küldöttséget menesztettek Madgearuhoz, akitől azt kérték, hogy az utóbbi időben eszközölt lefokozásokat és áthelyezéseket semmisítse meg, mire Madgearu meglehetősen brúszk módon járt el a küldöttséggel.

Az ügyben ma váratlan és az ország politikai történetében páratlanul álló fordulat következett be. A pénzügyi tisztviselők egyesülete portarel útján felszólítást küldött Madgearunak, a következőket nem mindennapi szöveggel: „Virgil Madgearu urnak, Bukarest.

Vasilla Conta ucca 12.

A romániai pénzügyi tisztviselők általam tisztelettel kérik, szíveskedjék a felszólítás átvételétől számított 48 órán belül nyilvános elégtételt szolgáltatni nekik a hozzájuk intézett „rablók, baksisszedők, tolvajok, tehetségtelenek” kifejezésekért, valamint azért a „román káromkodásért”, amelyet excellenciád a minisztériumhól való eltávolása pillanatában intézett hozzájuk. Emlékeztetjük következő szavai-
ra: „foglalják el a helyüket, amelyeket önöknek adtam, különben kidobom magukat”. Ezután következett a román káromkodás, amely azzal végződött, hogy „tolvajok”.

A felszólítást N. Gheorghescu pénzügyminiszteri igazgató írta alá.

Ismeretlen helyre sodort a vihar egy szovjet léghajót

Genf, augusztus 7. A szovjetkormány a svájci orosz diplomáciai képviselőten keresztül értesítést küldött a szomszédos államokhoz, amelyben közölte, hogy tudományos célokból orosz léghajó indult utra, amelyet a szelek nyugat felé sodortak. A szovjet a tudományos kutatásra való hivatkozással az a kérést intézi a szomszédos államok kormányaihoz, hogy az orosz léghajót, amennyiben területük fölé érkezik, ne üldözzék és arra rá ne lövessenek.

Huszonhárom év óta nem konstalált erejű hőhullám borította el Angliát

London, augusztus 7. A tengeri fűrdőhelyeken és az azokhoz vezető országutakon tegnap huszonhárom ember vesztette életét fűrdőzés és huszon hét autóbaleset következtében.

Az egész szigetországot harminchárom év óta példátlan erejű hőhullám borítja. Ma éjjelkor is 82 Fahrenheit volt a hőmérséklet, úgy, hogy különösen Dél-Angliában csaknem mindenki a szabad ég alatt töltötte az éjszakát. A hőség ma fokozódott. Délben 103 Fahrenheitot mértek árnyékban.

Matuskát visszaadták az osztrák hatóságoknak

Bécs, augusztus 7. Matuska Szilvesztert ma délben a magyar hatóságok átadták az osztrák határrendőrségnek. A vasúti bombamerénylőt visszazállították a steini fegyházba, ahol még hat évi szabadságvesztés büntetést kell kitöltenie.

Kigyulladt Zoppot fürdőhely színháza

Danzig, augusztus 7. Zoppot fürdőhely erdei színházában a Tannhauser előadása közben tegnap este tűz támadt. A közönség körében pánik keletkezett s csak a színház vezetőségének megnyugtató kijelentései hártották el a pánik következményeit. Közben folyt az oltási munka és a tüzet negyedóra alatt sikerült eloltani, úgy hogy a fából épült színház alap építménye és falai épségben maradtak. Az előadást a tűz miatt félbe kellett szakítani.

Az Uj Kelet könyvjegyzéke

Körmendy: Ind, 715	82 L
Szenderkényi Anna: Felszabadultak	82 L
Emil Ludwig: Mussolini	57 L
(I. Miklós cár bizalmas levele: Szerelmem és tragédiám	56 L
Heltai: Életke	67 L
Károly Sándor: Az 500.ik emelet	40 L
B. Russel: Kína	90 L
Kassák Lajos: Angyalföld	65 L
Jarnó József: Börtön	40 L
Komor András: Fischmann S. utóda	48 L
Wells: A láthatatlan ember	82 L
Julien Green: Adrienne	44 L
Móricz Zsigmond: Forró mezők	44 L
Sinclair Lewis: Wren urnek	44 L
Sherwood Anderson: Tar	44 L
Katajev: A sikkasztók	44 L
Krudy Gyula: Boldogult urfikoromban	44 L
Szinyai Zoltán: Aranykarika	44 L

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10, Telefon: 9-77.

Legnagyobb magyar lexikon a
Genius Kis Lexikon,
mely 1618 hasábján 110.000 sorban 40.000 szót, 800 ábrát, 64 műmelletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 545 lej helyett 120 lej fűzve, 150 lej egész vázonba kötve. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az ország és portó költség (20 lej) előzetes beklüldése mellett (bélyegben is) vagy utánvéttel.

Taxa plátite No. 224
da Baro Telefon Havont évre 600 földre: félre: defések KELET zsidóság keink u rás meg

Mi kés
Az éji zált vilá késik.
Késik tek meg dás és jó Késik szájába ritás vilá berek és löletére h Véglete ami a rá delmezik, egyelőre mezéséről mel, sőt lé séses em A meg dig késik mélt árja A „ma kimondot lidárisnak fajtiszta minden a szolidarit megvéfési árja-testv Svédors miniszter Hitlerék „dúseget”, illetőleg éreznék m séggel, de és gondol benne. Hogy a népei: az ragadtatás „magasab helyen bő Most a megmutat szolidarist reivel, aki Tizenné megtagad való elism merés me lana. ha l Hitler Hollandia meri Szov szolidaritá oroszorszá gazdasági A hitler gória egy zása: a ge tőkéletesen Legfeljebb értő hibek Késik a egész hitle érvényeser
Pólnai
Egy ma leánya, Pó ban, Veron Pesten az elmúlt ber kísérel egyen meg nai Lucy é között bí olyan műv mint Pólna országi lap koznak ez Valahogy Pólnai Luc Az apja tengerhajó közigazdasá dúlt, a pr rich-kormár volt. Akkoriba megelégedé miniszter g rat, mert a ben nevelk A gyerm sen a Luc „zsidó” nev gyökere, A